

ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՔԱՐՏԵԶ
 ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՏՈՄԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒ ԴՐԱՆՑ ԱՆԴԱՄ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ ԿՆՔՎԱԾ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ
 ԵՎ ԸՆԴԼԱՅՆՎԱԾ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԻ ԿԻՐԱՐԿՄԱՆ

N	Կապը համաձայնագրի հետ	Նախատեսվող միջոցառումները՝ հղում անելով համապատասխան Հրահանգին	Կատարման ժամկետ	Համաձայնագրով նախատեսված ժամկետ	Համակարգող մարմին/պատասխանատու մարմիններ	ԵՄ աջակցության անհրաժեշտությունը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ ձևաչափը	Ակնկալվող արդյունքը
ՄԱՍ 5 ԳԼՈՒԽ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐ							
Կապը համաձայնագրի հետ Նախատեսվող միջոցառումները՝ Կատարման ժամկետ Համաձայնագրով նախատեսված ժամկետ Համակարգող մարմին/պատասխանատու մարմիններ ԵՄ աջակցության անհրաժեշտությունը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ ձևաչափը Կատարման ընթացքը 20.02.2025թ. դրությամբ							
Շրջակա միջավայրի կառավարում և բնապահպանական քաղաքականության ինտեգրումը այլ ոլորտներում							
1.	«Շրջակա միջավայրի վրա որոշակի պետական և մասնավոր ծրագրերի ազդեցության մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2011 թվականի դեկտեմբերի 13-ի 2011/92/ԵՄ հրահանգ՝ փոփոխություններով						
89.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Մեծամասամբ համընկնում է ներկայիս Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և փորձաքննության մասին օրենքի դրույթների հետ, ընդունված 2014թ.:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: 2019-2022թթ.շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից նախաձեռնվել է ՇՄԱԳ նոր օրենքի մշակումը՝ հիմք ընդունելով ԵՄ համապատասխան հրահանգների պահանջները, ինչպես նաև Օրհուսի և Էսպո կոնվենցիաներով ամրագրված պարտավորությունները: 2023 թվականի մայիսի 3-ին Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» Հայաստանի Հանրապետության

						<p>օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը:</p> <p>Լրացուցիչ միջոցառում: Օրենքի հիման վրա առաջիկա երկու տարիների ընթացքում նախատեսվում է մի շարք ենթաօրենսդրական ակտերի մշակում: Ներկայումս արդեն իսկ հաստատվել են «Ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման կարգի և ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման հաշվետվությանը ներկայացվող պահանջները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումը /21.12.2023թ. N2294-Ն/ և «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» Կառավարության որոշումը /28.12.2023թ. N2343-Ն/ - «Նախատեսվող գործունեության տեսակների վերակառուցման կամ ընդլայնման կամ տեխնիկական կամ տեխնոլոգիական վերազինման կամ վերապրոֆիլավորման կամ կոնսերվացման կամ տեղափոխման կամ դադարեցման կամ փակման կամ քանդման կամ նախագծային փոփոխության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության անհրաժեշտությունը որոշելու կարգը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումը /11.01.2024թ. N 43-N/ «Պետական փորձաքննական դրական եզրակացություն ստացած հիմնադրությային փաստաթղթերում չներառված՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում կամ անտառային</p>
--	--	--	--	--	--	--

							<p>հողերում կամ բնակավայրերի կանաչ գոտիներում կամ պատմամշակութային հուշարձանների սահմաններում կամ բնապահպանական հողերում գնահատման և փորձաքննության ենթակա գործունեության տեսակները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումը /02.05.2024թ. N 638-Ն/,</p> <p>«Ատոմային էներգիայի անվտանգության տեսակետից կարևոր օբյեկտների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության գործընթացում դիտարկման ենթակա բնութագրերը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումը /07.03.2024թ. N 326-Ն/,</p> <p>«Փորձաքննության, պետական փորձաքննական եզրակացության մեջ փոփոխություն կամ լրացում կատարելու, պետական փորձաքննական եզրակացությունն ուժը կորցրած ճանաչելու կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումը /02.05.2024թ. N 643-Ն/.</p>
89.2	Պահանջների սահմանում, ըստ որոնց սույն հրահանգի I հավելվածի ծրագրերը ենթակա կլինեն շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և ընթացակարգի սահմանում, որով կորոշվի, որ ծրագրերի համար կպահանջվի շրջակա միջավայրի	Անհրաժեշտ է հրականացնել սույն հրահանգի հավելվածներ I, II և III-ում նշված գործողությունների հետ մամեմատական վերլուծություն և անհրաժեշտության դեպքում մոտարկում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 89.1/

	վրա ազդեցության գնահատում, 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 4						
89.3	Կառուցապատողի կողմից տրամադրվելիք տեղեկատվության շրջանակի սահմանում (5-րդ հոդված)	ՇՄԱԳ ընդհանուր մեթոդաբանության մշակում, և մշակման կարգը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակում: Հոդված 5-ում մեջբերված գործողությունների ցանկը սահմանված է Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և փորձաքննության մասին օրենքում,	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 89.1/
89.4	Շրջակա միջավայրի հարցերով զբաղվող իշխանությունների հետ խորհրդակցության ընթացակարգի և հանրային խորհրդակցության ընթացակարգի սահմանում (6-րդ հոդված)	Հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման կարգը սահմանված է ՀՀ Կառավարության 1325-Ն որոշմամբ: Առնչվող պետական մարմինների հետ խորհրդակցության ընթացակարգը սահմանված է ՇՄԱԳ փորձաքննության մասին օրենքով և Կառավարության 399-Ն որոշմամբ: Լրացուցիչ համեմատական վերլուծություն և հրահանգի պահանջների հետ մոտարկում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 89.1/

89.5	ԵՄ այն անդամ պետությունների հետ տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության վերաբերյալ միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջակա միջավայրը հավանաբար զգալի ազդեցություն կկրի ծրագրից, 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 7:	Ազդակիր երկրների միջև տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության ընթացակարգերը սահմանող իրավական ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի մշակում և օրենքում լիազորող համապատասխան նորմերի սահմանում: ՇՄԱԳ փորձաքննության մասին օրենքով սահմանված են անդրսահմանային ազդեցությունների դեպքում ընդհանուր կարգավորումները:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 89.1/
89.6	Կառուցապատման թույլտվություն ստանալու համար դիմումների վերաբերյալ որոշումների ելքի մասին հանրությանը տեղեկացնելուն ուղղված միջոցառումների սահմանում 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 9	Համապատասխան պահանջները սահմանված են ՇՄԱԳ փորձաքննության մասին օրենքով և Կառավարության 1329-Ն որոշմամբ: Մոտարկման անհրաժեշտություն չկա: Լրացուցիչ միջոցառում: Պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրազեկվածության բարձրացում համապատասխան դասընթացների կազմակերպման միջոցով, և	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Հանրային իրազեկման հետ կապված կարգավորումները ներառված են նոր ՇՄԱԳ օրենքում և հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման մասին «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» Կառավարության որոշման մեջ /28.12.2023թ.N2343-Ն/ Լրացուցիչ՝ ՇՄ կայքի, ֆեյսբուքյան էջի, ԶԼՄ-ների միջոցով պարբերաբար տեղեկատվություն է տրամադրվում հանրությանը ՇՄԱԳ և փորձաքննության հետ

		հանրության իրազեկվածության բարձրացում դասընթացների և իրազեկող միջոցառումների միջոցով՝ համակարգի արդյունավետ աշխատանքի ապահովման նպատակով:					կապված հարաբերությունների վերաբերյալ:
89.7	Վարչական և դատական մակարդակներում արդյունավետ, չափազանց մեծ ծախսեր չընդգրկող և ժամանակին իրականացվող՝ հանրությանը և ոչ կառավարական կազմակերպություններ ին ներգրավող՝ վերանայման ընթացակարգերի սահմանում, 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 11:	ՇՄԱԳ և փորձաքննական գործընթացներում պետական կառավարման մարմինների կողմից ընդունված վարչական և այլ ակտերի վերանայման նորմի ամրագրում համապատասխան իրավական ակտերում և անհրաժեշտության դեպքում համապատասխան ընթացակարգերի սահմանում, որոնք նաև կապահովեն հանրության և հասարակական կազմակերպություններ ի արդյունավետ ներգրավումը և մասնակցությունը գործընթացում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 89.1/
90	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2001 թվականի հունիսի 27-ի 2001/42/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրի վրա որոշակի նախագծերի և ծրագրերի ազդեցության գնահատման մասին						
90.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	ՇՄԱԳ և փորձաքննության մասին օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը և ենթաօրենսդրական	2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Հիմք ընդունել նոր ՇՄԱԳ օրենքի, շրջակա միջավայրի վրա որոշակի նախագծերի և ծրագրերի ազդեցության գնահատման մասին 2001/42/ԵՀ հրահանգի և ՌԷԳ արձանագրության պահանջները ՇՄՆ կողմից մշակվել և

		ակտերը լրամշակման փուլում են: :					կառավարության կողմից հաստատվել է «Ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման կարգի և ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման հաշվետվությանը ներկայացվող պահանջները հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումը /21.12.2023թ.Ո2294-Ն/:
90.2	Ընթացակարգի սահմանում, որով կորոշվի, թե որ նախագծերի և ծրագրերի համար է պահանջվում շրջակա միջավայրի ռազմավարական գնահատում, և պահանջների սահմանում, ըստ որոնց նման գնահատման ենթակա կլինեն այն նախագծերը կամ ծրագրերը, որոնց համար պարտադիր է շրջակա միջավայրի	ՇՄԱԳ և փորձաքննության մասին օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը և ենթաօրենսդրական ակտերը լրամշակման փուլում են: :	2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	կառավարության կողմից հաստատվել է «Ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման կարգի և ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման հաշվետվությանը ներկայացվող պահանջները հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումը /21.12.2023թ.Ո2294-Ն/:
							Լրացուցիչ միջոցառում: Մշակվել է նաև «Ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման ուղեցույցները հաստատելու մասին» շրջակա միջավայրի նախարարի հրամանի նախագիծը, որով մանրամասն նկարագրվել են ՇՄԱԳ և ՌԷԳ գործընթացները, ներառյալ հիմնական փուլերը, մեթոդները և գործիքները, ինչպես նաև գործընթացի հիմնական դերակատարները: Նախագիծը ներկայացվել է արդարադատության նախարարություն՝ պետական-իրավական փորձաքննության նպատակով (ՇՄՆ 19.09.2024թ. թիվ 1/01.7/9735)
							Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 90.1/

	<p>նազմավարական գնահատումը, 2001/42/ԵՀ շրջակա միջավայրի վրա որոշակի նախագծերի և ծրագրերի ազդեցության գնահատման վերաբերյալ հրահանգի 3-րդ հոդված</p>						
90.3	<p>Շրջակա միջավայրի համար պատասխանատու իշխանությունների հետ խորհրդակցության և հանրային խորհրդակցության ընթացակարգերի սահմանում, 2001/42/ԵՀ հրահանգի 6-րդ հոդված:</p>	<p>ՇՄԱԳ և փորձաքննության մասին օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը և ենթաօրենսդրական ակտերը լրամշակման փուլում են:</p>	<p>2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ</p>	<p>Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում</p>	<p>Բնապահպանության նախարարություն</p>	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning</p>	<p>Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 89.1/</p>
90.4	<p>ՌԷԳ-ի շրջանակներում այն ԵՄ անդամ պետությունների հետ տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության վերաբերյալ միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջակա միջավայրը հավանաբար զգալի ազդեցություն կկրի նախագծից կամ ծրագրից, 2001/42/ԵՀ հրահանգի 7-րդ հոդված:</p>	<p>Ազդակիր երկրների միջև տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության ընթացակարգերը սահմանող իրավական ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի մշակում և օրենքում լիազորող համապատասխան նորմերի սահմանում:</p> <p>ՇՄԱԳ օրենքով սահմանված են ՌԷԳ-ի շրջանակներում անդրսահմանային ազդեցությունների դեպքում ընդհանուր կարգավորումները</p>	<p>2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ</p>	<p>Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում</p>	<p>Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն</p>	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning</p>	<p>Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 90.1/</p>
91	<p>Խորհրդի 90/313/ԵՏՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2003 թվականի հունվարի 28-ի 2003/4/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության հանրային հասանելիության մասին</p>						

91.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	«Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծ մշակել՝ սահմանելով «բնապահպանական տեղեկատվություն» հասկացությունն ու դրա հետ կապված այլ իրավակարգավորումներ նախատեսել:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Իսնդրո առարկա գործընթացները կանոնակարգվում են «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրենքով (7-14-րդ հոդվածներով), ՀՀ Ջրային օրենսգրքով (20-րդ հոդված), «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքով, «Հանրության իրազեկման և հանրային լուսմների ծանուցման բովանդակությունը, հանրային լուսմների ընթացակարգը, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության գործընթացում շահագրգիռ հանրության կարծիքների, դիտողությունների եվ առաջարկությունների ներկայացման, տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից նախնական համաձայնության կամ անհամաձայնության տրամադրման ընթացակարգը եվ ժամկետները սահմանելու մասին» կառավարության որոշմամբ: Բնապահպանական տեղեկատվության մատչելիությունը ապահովվում է www.env.am , e-draft.am, www.arlis.am , www.e-request.am էլեկտրոնային հարթակներով:
91.2	Գործնական միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջանակում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հասանելի կլինի հանրության համար, և կիրառելի	«Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծ մշակել՝ սահմանելով «բնապահպանական տեղեկատվություն» հասկացությունն ու	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 91.1 /

	բացառությունների սահմանում, 2003/4/ԵՀ հասարակությանը բնապահպանական տեղեկատվության հասանելիության մասին հրահանգի 3-րդ և 4-րդ հոդվածներ:	դրա հետ կապված այլ իրավակարգավորումներ նախատեսել:					
91.3	Հանրության համար շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության հասանելիության ապահովում հանրային իշխանությունների կողմից, 2003/4/ԵՀ հրահանգի հոդված 3, կետ 1	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման մասին օրենքի նախագծի և Տեղեկատվություն չտրամադրելու կամ մասնակի տրամադրելու ընթացակարգի սահմանման վերաբերյալ ենթաօրենսդրական ակտ(եր)ի մշակում,	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 91.1 /
91.4	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվություն չտրամադրելու կամ միայն մասնակի տեղեկատվություն տրամադրելու մասին որոշումների վերանայման ընթացակարգերի սահմանում, 2003/4/ԵՀ հրահանգի 6-րդ հոդված:	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման մասին օրենքի նախագծով և նախագծից բխող ենթաօրենսդրական ակտ(եր)ով սահմանել տեղեկատվություն չտրամադրելու կամ միայն մասնակի տեղեկատվություն տրամադրելու մասին որոշումների վերանայման ընթացակարգերը:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 91.1 /
91.5	Հանրության շրջանակում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման մասին օրենքի նախագծով և	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 91.1 /

	տարածման համակարգի ստեղծում, 2003/4/ԵՀ հրահանգի 7-րդ հոդված:	Նախագծից բխող ենթաօրենսդրական ակտ(եր)ով սահմանել տեղեկատվության տարածման համակարգերի, մեխանիզմների, հասարակական կազմակերպություններին, ազդակիր համայնքներին և ՋԼՄ-երին տեղեկատվության տրամադրման և փոխանակման մեխանիզմների սահմանում:				TAIEX 2019 Twinning	
92	Շրջակա միջավայրին վերաբերող որոշակի նախագծերի և ծրագրերի կազմման մասով հանրային մասնակցությունը սահմանող և հանրային մասնակցության և արդարադատության մատչելիության վերաբերյալ խորհրդի 85/337/ԵՏՀ և 96/61 /ԵՀ հրահանգները փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և խորհրդի 2003 թվականի մայիսի 26-ի 2003/35/ԵՀ հրահանգ						
92.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) նշանակում	Շրջակա միջավայրի ոլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության, ինչպես նաև հանրային առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 89.1/
92.2	Հանրությանը տեղեկատվության տրամադրում նախատեսող մեխանիզմի սահմանում,	Շրջակա միջավայրի ոլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության, ինչպես նաև հանրային	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 89.6 /

	2003/35/ԵՀ հրահանգի (2(2)(a) և 2(2)(d) հոդվածներ:	առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:				TAIEX 2019 Twinning	
92.3	Հանրային քննարկումների մեխանիզմի սահմանում, 2003/35/ԵՀ հրահանգի 2(2)(b) և 2(3) հոդված:	Շրջակա միջավայրի ոլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության, ինչպես նաև հանրային առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 89.6/
92.4	Հանրային մեկնաբանությունները և կարծիքները որոշումների կայացման ընթացքում հաշվի առնելուն ուղղված մեխանիզմի սահմանում (2(2)(c) հոդված:	Շրջակա միջավայրի ոլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության, ինչպես նաև հանրային առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ կարողությունների	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 89.6/

		հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:					
92.5	Վարչական և դատական մակարդակներում արդյունավետ, ժամանակին իրականացվող և չափազանց մեծ ծախսեր չընդգրկող արդարադատության մատչելիության երաշխավորում հանրության (ներառյալ ոչ կառավարական կազմակերպություններ ի) համար (3(7) և 4(4) հոդվածներ, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում և աղտոտման համատեղ կանխարգելում և վերահսկում), 2003/35/ԵՄ հրահանգ	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և փորձաքննության մասին օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագծի մշակում և անհրաժեշտության դեպքում այլ իրավական ակտերի մշակում	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: /Տես կետ 89.1/
93	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրին հասցվող վնասի կանխարգելման և վերականգնման մասով բնապահպանական պատասխանատվության մասին՝ փոփոխություններով						
93.1	2004 թվականի Ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգ Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ներպետական օրենսդրության ընդունում	2019-2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ ԵՀ հրահանգի դրույթը ենթակա է կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Սույն կետի կատարման իրավասու մարմիններն են՝ շրջակա միջավայրի նախարարությունը՝ համաձայն «Շրջակա միջավայրի նախարարության կանոնադրությունը հաստատելու մասին» ՀՀ վարչապետի 11.06.2018թ. N 745-Լ որոշման հավելվածի 11-րդ կետի 3-րդ ենթակետի և բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմինը՝ համաձայն «Բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի կանոնադրությունը հաստատելու

							մասին» ՀՀ վարչապետի 11.06.2018թ. N 733-Լ որոշման հավելվածի 12-րդ կետի 4-րդ ենթակետի:
93.2	2004 թվականի Ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգ (5-7-րդ հոդվածներ և 2-րդ հավելված)	Շրջակա միջավայրին հասցված վնասի կանխարգելման և վերացման ընթացակարգերի, ինչպես նաև աղտոտողի կողմից վնասի կանխարգելման և վերացմանն ուղղված ծախսերի կատարման պարտավորություններ ի մեխանիզմի ներդրման օրենսդրական փաթեթի մշակում,	2019-2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Մասնակի կատարված Խնդրո առարկա դիրեկտիվի մոտարկումը նախատեսվում է 2019-2026թթ, իսկ առանձին պարտավորությունների ժամկետը նշանակված է 2023թ. և 2025թ.: Սակայն ՇՄՆ կողմից նախատեսվում է համապարփակ օրենսդրական փաթեթի մշակում: Տվյալ հանձնառությունը ամրագրված է նաև ՀՀ կառավարության «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2021-2026 թվականների գործունեության միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» 2021 թվականի նոյեմբերի 18-ի N 1902-Լ որոշման Հավելված 1-ի «շրջակա միջավայրի նախարարություն» բաժնի 15.1 կետով, համաձայն որի նախատեսվում է՝ «Շրջակա միջավայրին հասցվող վնասի կանխարգելման և վերականգնման մասով բնապահպանական պատասխանատվության մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգի մոտարկման շրջանակներում օրենսդրական փաթեթի մշակում և նախագիծը Կառավարության հավանությանն արժանանալու վերաբերյալ Կառավարության որոշման ընդունում՝ 2026թ.-ին:

							2023թ.-ին "ԵՄ-ն շրջակա միջավայրի համար" ծրագրի շրջանակներում միջազգային փորձագետի կողմից իրականացվել է Է բնապահպանական վնասի պատասխանատվության համակարգի իրավական դաշտի վերլուծություն, որի արդյունքները հիմք կհանդիսանան համապատասխան իրավական ակտի մշակման, ինչպես նաև գործող իրավական ակտերում փոփոխություններ իրականացնելու համար
93.3	2004/35/ԵՀ հրահանգ (3(1) հոդված և III հավելված)	Գործունեության վտանգավոր տեսակների համար խիստ պատասխանատվության սահմանում	2019-2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Մասնակի կատարված Տես կետ 93.2
93.4	Օպերատորների համար անհրաժեշտ կանխարգելիչ և վերականգնող միջոցներ ձեռնարկելու պարտավորությունների՝ ներառյալ ծախսերի վճարման պատասխանատվության սահմանում (5-րդ, 6-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ և 10-րդ հոդվածներ)	Շրջակա միջավայրին վնաս հասցվող վնասի կանխարգելմանն և վերացմանն ուղղված օրենսդրական փաթեթի մշակում, այդ թվում օպերատորների գործունեության ընթացակարգերը սահմանում:	2019-2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Մասնակի կատարված Տես կետ 93.2
93.5	Շրջակա միջավայրին հասցված վնասի դեպքում ազդեցություն կրած անձանց կողմից՝ ներառյալ	Շրջակա միջավայրին հասցված վնասի արդյունքում վնաս կրած անձանց փոխհատուցման	2019-2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Մասնակի կատարված Տես կետ 93.2

	բնապահպանական ոչ կառավարական կազմակերպություններ ի կողմից, իրավասու մարմիններից գործողությունների ձեռնարկում պահանջելու համար մեխանիզմների (ներառյալ անկախ վերանայման) սահմանում (12-րդ և 13-րդ հոդվածներ)	մեխանիզմների սահմանում		Համաձայնագիր ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում		TAIEX 2020 Twinning	
Օդի որակը							
94	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2008 թվականի մայիսի 21-ի 2008/50/ԵՀ հրահանգ՝ Եվրոպայի համար մթնոլորտային օդի որակի և ավելի մաքուր օդի մասին						
94.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում հոդվածներ	«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» նոր խմբագրությամբ օրենքի նախագծի մշակում համաձայն	2022-1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն,	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքը 2022թ. դեկտեմբերի 12-ին ընդունվել է ԱԺ կողմից երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ: Լրացուցիչ միջոցառում: Ներկայումս մեկնարկել է նոր օրենքից բխող ենթաօրենսդրական ակտերի մշակման գործընթացը : 2024 թվականի հունվարի 4-ին ընդունվել են «Մթնոլորտային օդն աղտոտող (վնասակար) նյութերի արտանետումների պետական հաշվառման և հաշվառման վերաբերյալ տեղեկատվության ամփոփման, վերլուծման և արխիվացման կարգը հաստատելու մասին» և «Մթնոլորտային օդն աղտոտող (վնասակար) նյութերի սահմանային թույլատրելի արտանետումների

							<p>նորմատիվների նախագծերի մշակման և սահմանային թույլատրելի արտանետումների նորմատիվների նախագիծ ներկայացրած իրավաբանական անձանց և ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվող ֆիզիկական անձանց արտանետման թույլտվությունների տրամադրման կամ մերժման կամ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին կարգը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումները:</p>
94.2	Գոտիների և ազլոմերացիաների սահմանում և դասակարգում (4-րդ և 5-րդ հոդվածներ	<p>ենթաօրենսդրական ակտի մշակում, որով կսահմանվեն նորմատիվամեթոդական գնահատման չափանիշները և ըստ դրանց գոտիների և ազլոմերացիաների դասակարգումը, օդն աղտոտող նյութերի մասով մթնոլորտային օդի որակի գնահատման համակարգը, օդի որակի պահպանության պլանները այն գոտիների և ազլոմերացիաների համար, որտեղ աղտոտող նյութերի մակարդակները գերազանցում են սահմանային/նպատակային արժեքը:</p>	2025թ. 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար</p> <p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>TAIEX 2019</p> <p>Twinning</p>	<p>Մասնակի կատարված է</p> <p>Իրականացվել են ՀՀ-ում ոլորտի իրավական դաշտի առկա բացերի և ԵՄ օրենսդրության հետ մոտարկման վերլուծության աշխատանքները:</p>
94.3	Գնահատման վերին և ստորին շեմերի և սահմանային արժեքների սահմանում (5-րդ և 13-րդ հոդվածներ)	<p>Մթնոլորտային օդի որակի գնահատման, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության կրիտիկական մակարդակների և կրիտիկական</p>	2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար</p> <p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>TAIEX 2024</p>	<p>Մասնակի կատարված է</p> <p>Մեկնարկել է մթնոլորտային օդի որակի գնահատման չափանիշների, այդ թվում՝ մթնոլորտային օդի աղտոտվածության կրիտիկական</p>

		բեռնվածության շեմի որոշման կարգի մշակում և դրանից բխող միջոցառումների ծրագիր				Twinning	մակարդակների և կրիտիկական բեռնվածության որոշման նորմատիվամեթոդական փաստաթղթերի մշակման աշխատանքները, ՀՀ-ում ոլորտի իրավական դաշտի առկա բացերի և ԵՄ օրենսդրության հետ մոտարկման աշխատանքները
94.4	Օդն աղտոտող նյութերի մասով մթնոլորտային օդի որակի գնահատման համակարգի սահմանում (5-րդ, 6-րդ և 9-րդ հոդվածներ)	Մթնոլորտային օդի որակի գնահատման, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության կրիտիկական մակարդակների և կրիտիկական բեռնվածության շեմի որոշման նորմատիվամեթոդական փաստաթղթերի փաթեթի մշակում/	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Մասնակի կատարված (ընթացքի մեջ է) Մեկնարկել է մթնոլորտային օդի որակի գնահատման չափանիշների, այդ թվում՝ մթնոլորտային օդի աղտոտվածության կրիտիկական մակարդակների և կրիտիկական բեռնվածության որոշման նորմատիվամեթոդական փաստաթղթերի մշակման աշխատանքները, ՀՀ-ում ոլորտի իրավական դաշտի առկա բացերի և ԵՄ օրենսդրության հետ մոտարկման աշխատանքներ:
94.5	Օդի որակի պահպանության պլանների սահմանում այն գոտիների և ազլոմերացիաների համար, որտեղ աղտոտող նյութերի մակարդակները գերազանցում են սահմանային/նպատակային արժեքը (23-րդ հոդված)	«Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների» հիման վրա աղտոտվածության բարձր պոտենցիալ ունեցող աղտոտման աղբյուրների համար տեխնիկական նորմատիվներ մշակելու համար նորմատիվամեթոդական փաթեթի մշակում/	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Մասնակի կատարված (ընթացքի մեջ է) Նախատեսվում է «Գոտիների և ազլոմերացիաների դասակարգման մասին» Կառավարության որոշման նախագծի մշակում, որը համաձայն «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի կիրարկումն ապահովող միջոցառումներիցանկը հաստատելու մասին» վարչապետի որոշման՝ 2025 թվականի դեկտեմբերի 3-րդ տասնօրյակին կներկայացվի վարչապետի աշխատակազմ: Այն ընդունվելուց

							հետո կմշակվի Օդի պլանների մշակման (այն գոտիների և ազլումերացիաների համար, որտեղ աղտոտող նյութերի մակարդակները գերազանցում են սահմանային/նպատակային արժեքը) համար ուղեցույցների մշակում:
94.6	Այն գոտիների և ազլումերացիաների համար կարճաժամկետ գործողությունների ծրագրերի սահմանում, որոնցում գոյություն ունի զգուշացման շեմերի գերազանցման վտանգ (24-րդ հոդված)	Գործող իրավական ակտերի վերանայում և լրամշակում, որոնցով կսահմանվեն այն գոտիների և ազլումերացիաների համար կարճաժամկետ գործողությունների ծրագրերը, որոնցում գոյություն ունի զգուշացման շեմերի գերազանցման վտանգ	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2024 Twinning	
94.7	Հանրությանը տեղեկատվության տրամադրման համակարգի ստեղծում (26-րդ հոդված)	Հանրության տեղեկատվության տրամադրման համակարգի ստեղծում՝ համաձայն Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման մասին օրենքի նախագծի, որը պետք է մշակվի՝ համաձայն Միջոցառում 51-ի	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Խնդրո առարկա գործընթացները մասամբ կանոնակարգվում են «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրենքի 7-14 հոդվածներով: ՇՄ նախարարության պաշտոնական ինտերնետային կայքում /www.env.am/ տեղադրված է և պարբերաբար թարմացվում է խնդրո առարկա ողջ տեղեկատվությունը/հաշվետվություններ, գեկույցներ, օդի որակի վերաբերյալ տեղեկատվություն, միջազգային պայմանագրեր, կոնվենցիաներ և այլն/: E-draft.am համակարգի միջոցով հանրության համար հասանելի են դառնում ոլորտի իրավական ակտերի նախագծերը՝ հնարավորություն ընձեռելով հանրությանը քվեարկել կողմ կամ դեմ և ներկայացնել

							<p>առաջարկություններ նախագծերի վերաբերյալ:</p> <p>Էլեկտրոնային հարցումների միասնական հարթակը (www.e-request.am) հասանելի է 2018 թվականից՝ հնարավորություն ընձեռելով կազմակերպություններին և քաղաքացիներին էլեկտրոնային հարցում ուղարկել պետական բոլոր մարմիններին:</p>
95	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի դեկտեմբերի 15-ի 2004/107/ԵՀ հրահանգ՝ մթնոլորտային օդում արսենի, կադմիումի, սնդիկի, նիկելի և արոմատիկ բազմացիկլիկ ածխաջրածինների մասին						
95.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Մթնոլորտային օդի որակի գնահատման չափանիշների համապատասխանեցում Եվրոպական ստանդարտներին	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Սույն կետի կատարման իրավասու մարմինն է շրջակա միջավայրի նախարարությունը՝ համաձայն «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխության կատարելու մասին» օրենքի 4-րդ հոդվածի 35-րդ կետի և 5-րդ հոդվածի 1-ին կետի:
95.2	Գնահատման վերին և ստորին շեմերի (4(6) հոդված) և նպատակային արժեքների (3-րդ հոդված) սահմանում	Գործող իրավական ակտերի լրամշակում գնահատման վերին և ստորին շեմերը և նպատակային արժեքները, ինչպես նաև գոտիները և ազլումերացիաները սահմանելու նպատակով,	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն. Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Մասնակի կատարված Այս միջոցառման կատարումը նախատեսվում է իրականացնել 94.3 միջոցառման հետ (ըստ CEPA-ի 2025 թվական) Կետերի կատարումը կապահովի «Գոտիների և ազլումերացիաների դասակարգման մասին» Կառավարության որոշման նախագծի ընդունմամբ (Ժամկետ՝ 2025 թվականի դեկտեմբերի 3-րդ տասնօրյակ՝ ըստ «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքում փոփոխություն

							կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի կիրարկումն ապահովող միջոցառումների ցանկը հաստատելու մասին» վարչապետի որոշման):
95.3	Գոտիների և ագլոմերացիաների սահմանում և դասակարգում (3-րդ և 4(6) հոդվածներ)	Գործող իրավական ակտերի լրամշակում գնահատման վերին և ստորին շեմերը և նպատակային արժեքները, ինչպես նաև գոտիները և ագլոմերացիաները սահմանելու նպատակով,	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն. Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Մասնակի կատարված Տես կետ 95.2
95.4	2004/107/ԵՀ հրահանգի հոդված 4	Գործող իրավական ակտերի լրամշակում աղտոտող նյութերի մասով մթնոլորտային օդի որակի գնահատման համակարգի սահմանումը ներառելու նպատակով:	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2024 Twinning	Մասնակի կատարված Տես կետ 95.2
95.5	2004/107/ԵՀ հրահանգի հոդված 3	Ներկայումս իրականացվող միջոցառումների վերանայում համապատասխան աղտոտող նյութերի մասով օդի որակը պահպանելուն և բարելավելուն ուղղված գործողությունների կատարելագործումը և առավել նպատակային ուղղվածությունը ապահովելու նպատակով:	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Մասնակի կատարված Տես կետ 95.2
96	Որոշակի հեղուկ վառելիքներում ծծմբի պարունակության նվազեցման վերաբերյալ 93/12/ԵՏՀ հրահանգը փոփոխող՝ խորհրդի 1999 թվականի ապրիլի 26-ի 1999/32/ԵՀ հրահանգ՝ փոփոխություններով						

96.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի	Ըստ անհրաժեշտության գործող օրենսդրության վերանայում, լիազոր մարմնի սահմանում	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, առաջարկում ենք քննարկել Տրանսպորտի և կապի նախարարության՝ որպես երկրորդական կատարող լինելու հարցը:	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Ինդիվիդ կարգավորվում են 2011 թվականի հոկտեմբերի 18-ի «Ավտոմոբիլային և ավիացիոն բենզինին, դիզելային և նավերի համար նախատեսված վառելիքին, ռեակտիվ շարժիչների համար նախատեսված վառելիքին և մագլթին ներկայացվող պահանջների մասին» մաքսային միության տեխնիկական կանոնակարգն ընդունելու մասին» Մաքսային միության հանձնաժողովի N 826 որոշմամբ, մասնավորապես Եվրասիական տնտեսական միության տեխնիկական կանոնակարգով՝ TP TC 013/2011: Լիազոր մարմինը սահմանված է՝ համաձայն Կառավարության կառուցվածքի և գործունեության մասին օրենքով Շրջակա միջավայրի նախարարությանը վերապահված լիազորությունների:
96.2	Վառելիքի նմուշառման արդյունավետ համակարգի և ծծմբի պարունակության որոշմանն ուղղված վերլուծության համապատասխան անալիտիկ մեթոդների սահմանում (6-րդ հոդված)	Վառելիքի նմուշառման արդյունավետ համակարգի և ծծմբի պարունակության որոշմանն ուղղված վերլուծության համապատասխան անալիտիկ մեթոդները սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակում,	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, առաջարկում ենք քննարկել Տրանսպորտի և կապի նախարարության՝ որպես երկրորդական կատարող լինելու հարցը:	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: 013/2011 ԵԱՏՄ տեխ. կանոնակարգով արդեն իսկ սահմանվել են սույն հրահանգի դրույթները (սակայն որոշակիորեն տարբերվող): Միաժամանակ, հարկ է նշել, որ դեռևս ՀՀ-ԵՄ ՀԸԳՀ ՇԲ-ի բանակցային գործընթացում եվրոպական կողմը համաձայնվել է ընդունել ԵԱՏՄ կանոնակարգերով արդեն իսկ կարգավորվող հարցերի գերակայությունը /մասնավորապես 96.3 կետի համար/: Հետևաբար առաջարկվում է 96.1, 96.2

							Կետերի կատարումը համարել իրականացված:
96.3	Մագուֆի և նավթաթորվածքի (գազային յուղի) օգտագործման արգելում այն դեպքում, երբ հողում դրանց կիրառման ժամանակ ծծմբի պարունակությունը գերազանցում է սահմանված սահմանային արժեքները (3(1) հոդված, եթե կիրառելի չեն 3 (2) և 4(1) հոդվածներում նշված բացառությունները)	կարգավորվում է Եվրասիական տնտեսական միության տեխնիկական կանոնակարգով 013/2011					
97	94/63/ԵՀ հրահանգ՝ բենզինի պահման և բեռնափոխման կայաններից լցակայաններ դրա մատակարարման արդյունքում առաջացող՝ ցնդող օրգանական միացությունների (SOU) արտանետումների նկատմամբ վերահսկողության մասին						
97.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ըստ անհրաժեշտության գործող օրենսդրության վերանայում, լիազոր մարմնի սահմանում	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	Աջակցության անհրաժեշտություն չկա	Լիազոր մարմինը սահմանված է
97.2	Բենզինի պահման և բեռնափոխման բոլոր կայանների հայտնաբերում (2-րդ հոդված)	Բենզինի պահման և բեռնափոխման բոլոր կայանների հայտնաբերում	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2025 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ

97.3	Բեռնափոխման կայաններում և լցակայաններում պահեստարաններից և բեռնափոխման կայաններում շարժական կոնտեյներների բեռնման/բեռնաթափման ընթացքում բեռնափոխման կրճատմանն ուղղված տեխնիկական միջոցների սահմանում (3-րդ, 4-րդ և 6-րդ հոդվածներ և III հավելված)	բեռնափոխման կրճատմանն ուղղված տեխնիկական միջոցների սահմանում	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2025 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
97.4	Բոլոր ավտոբուսերի բեռնման կամրջակների և շարժական կոնտեյներների պահանջներին համապատասխանության պահանջի սահմանում (4-րդ և 5-րդ հոդվածներ)	Օրենսդրական փոփոխությունների իրականացում Ավտոբուսերի բեռնման կամրջակների և շարժական կոնտեյներների համապատասխանության պահանջի սահմանման նպատակով	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2025 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
98	2004/42/ԵՀ հրահանգ՝ որոշակի ներկերում, լաքերում և փոխադրամիջոցների երեսմշակման ապրանքներում օրգանական լուծույթների օգտագործման հետևանքով ցնդող օրգանական միացությունների արտանետումների սահմանափակման մասին						
98.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Հարցը կկարգավորվի Եվրասիական տնտեսական միության տեխնիկական Լաքաներկային նյութերի անվտանգության մասին կանոնակարգի ընդունումից հետո:	ԵԱՏՄ համապատասխան տեխնիկական կանոնակարգը դեռևս չի ընդունվել, այդ պատճառով հարցը լրացուցիչ ուսումնասիրության կարիք ունի Ցուցանիշի մշակման կարիք չկա, քանի որ 2023 թվականի հունիսի 8-ին ընդունվել է Կառավարության « Սինթետիկ հիմքով լաքերի և ներկերի տեխնիկական կանոնակարգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2004 թվականի նոյեմբերի 18-ի N1647-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N916-Ն որոշումը, ինչով կարգավորվում են 98.1, 98.2 կետերի իրականացումը:				
98.2	ՑՕՄ-ի առավելագույն պարունակության սահմանային	Հարցը կկարգավորվի Եվրասիական տնտեսական միության	ԵԱՏՄ համապատասխան տեխնիկական կանոնակարգը դեռևս չի ընդունվել, այդ պատճառով հարցը լրացուցիչ ուսումնասիրության կարիք ունի				

	արժեքների սահմանում (հոդված 3 և հավելված 2)	տեխնիկական Լաքաներկային նյութերի անվտանգության մասին կանոնակարգի ընդունումից հետո:	Ցուցանիշի մշակման կարիք չկա, քանի որ 2023 թվականի հունիսի 8-ին ընդունվել է Կառավարության « Սինթետիկ հիմքով լաքերի և ներկերի տեխնիկական կանոնակարգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2004 թվականի նոյեմբերի 18-ի N1647-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N916-Ն որոշումը, ինչով կարգավորվում են 98.1, 98.2 կետերի իրականացումը:				
Ջրի որակը և պաշարների կառավարումը							
99	Ջրային քաղաքականության ոլորտում Համայնքի գործողությունների շրջանակը սահմանող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2000 թվականի հոկտեմբերի 23-ի 2000/60/ԵՀ հրահանգ՝ փոփոխություններով						
99.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում,	«Հ ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի մշակում, վերջինիս ընդունումից հետո «Փոքր հիդրոէլեկտրակայանների կառուցման և շահագործման համար արգելված գետերի ցանկը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ: ՓՀԷԿ-րի կառուցման և շահագործման արդյունքում ջրային էկոհամակարգերի և ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցության մեղմանն ուղղված իրավական ակտերի մշակում, դրանց կառուցման համար արգելված գետերի ցանկի սահմանում)	2023թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարության տնտեսության կոմիտե	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX Twinning	Միջոցառումը կատարված է: 2021 թվականի ապրիլի 8-ին ընդունվել է «Նոր կառուցվող փոքր հիդրոէլեկտրակայանների ջրօգտագործման թույլտվությունների հայտերի մերժում նախատեսված՝ Հայաստանի Հանրապետության Կարմիր գրքում գրանցված կամ տարածքին բնորոշ՝ էնդեմիկ ձկնատեսակների ձվադրավայրեր հանդիսացող կամ դերիվացիոն խողովակներով 40 տոկոս և ավելի ծանրաբեռնված գետերի ցանկը սահմանելու մասին» N 488-Ն Կառավարության որոշումը: Ջրի շրջանակային դիրեկտիվի սկզբունքներին և մոտեցումներին համահունչ մոտարկման նպատակով «Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքով՝ - սահմանվել են նոր հասկացություններ, մասնավորապես՝ մակերևութային ջրային մարմին, ստորերկրյա ջրային մարմին, խիստ փոփոխված ջրային մարմին, ջրային ռեսուրսի ինքնամաքրում, կլիմայի փոփոխության նկատմամբ ջրային ռեսուրսների խոցելիություն և

						<p>հարմարվողականություն և այլ հասկացություններ.</p> <p>- ամրագրվել է մակերևութային ջրերի որակի հինգ կարգավիճակներ՝ «ջրային մարմնի գերազանց կարգավիճակ», «ջրային մարմնի լավ կարգավիճակ», «ջրային մարմնի միջակ կարգավիճակ», «ջրային մարմնի անբավարար կարգավիճակ», «ջրային մարմնի վատ կարգավիճակ»՝ կախված ջրային մարմնի ֆիզիկաքիմիական, հիդրոմորֆոլոգիական և կենսաբանական բնութագրիչներից.</p> <p>- տարանջատվել են ստորերկրյա ջրային մարմինների լավ և վատ կարգավիճակ.</p> <p>- նախատեսվել է ունենալ հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների առաջացման ռիսկերի քարտեզներ.</p> <p>- ամրագրվել է ջրամատակարարման և ջրահեռացման հավասար հասանելիություն ապահովելու սկզբունքը, որը կապահովի հավասար հասանելիություն անձանց, այդ թվում այդ ծառայությունների հավասար հասանելիության ապահովման տեսանկյունից խոցելի և մեկուսացված խմբերում ներառված անձանց համար:</p>
99.2	Գետերի ավազանների տարածքների որոշում և համապատասխան	Գետերի ավազանների տարածքների որոշում և համապատասխան	Կետը չի կարող կատարվել հաշվի առնելով հարևան 2 երկրի հետ դիվանագիտական կապերի բացակայությունը:			

	համակարգում՝ ուղղված աշխարհի գետերի, լճերի և առափնյա ջրերի պահպանությանը (3(1)-3(7) հոդված)	համակարգում՝ ուղղված աշխարհի գետերի, լճերի և առափնյա ջրերի պահպանությանը,					
99.3	Գետերի ավազանների տարածքների բնութագրերի վերլուծություն (5-րդ հոդված)	կատարված է մասամբ, անհրաժեշտ է նախկինում կատարված աշխատանքների վերլուծություն, բացերի բացահայտում, համապատասխան վերլուծություն և իրավական ակտերի նախագծերի մշակում	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, համակատարողներ՝ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն Ջրային կոմիտե	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022	Կատարված է մասամբ Վերանայվել և ընդունվել է շրջակա միջավայրի նախարարի 2023 թվականի հունվարի 27-ի «Ջրավազանային կառավարման պլանի բովանդակությունը հաստատելու մասին» N 26-ն հրամանը, որով հաստատվել է նաև ջրավազանային կառավարման տարածքի բնութագրերը: Գետերի ավազանների տարածքների բնութագրերի վերլուծությունը իրականացվում է ջրավազանային կառավարման պլանների շրջանակներում: Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն և N1909-Ն որոշումներով հաստատվել են Սևանի և Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլանները, որոնցում առկա են գետերի ավազանների բնութագրերը: Մշակման փուլում գտնվող Հյուսիսային, Հարավային, Արարատյան ջրավազանային կառավարման պլաններում նույնպես կատարվելու է գետերի բնութագրերի վերլուծություն:
99.4	Ջրի որակի դիտանցման ծրագրերի ստեղծում (8-րդ հոդված)	Մակերևութային և ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգի նոր ծրագրերի մշակում,	2023թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Կատարված է մասամբ Հրահանգի պահանջների համաձայն՝ ջրավազանային կառավարման պլանների մշակման շրջանակներում կազմվում և

		<p>ջրի որակի դիտանցման ծրագրերի ստեղծում և համապատասխան ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում,</p> <p>Խմելու ջրի նորմերի փոփոխության նախագծի մշակում՝ հրահանգի պահանջներին համապատասխան</p>			<p>Նախարարության Ջրային տնտեսության կոմիտե</p>	<p>TAIEX Twinning</p>	<p>հաստատվում են մակերևութային և ստորգետնյա ջրային ռեսուրսների մոնիտորինգի նոր ծրագրեր: Մինչ այժմ մշակվել և հաստատվել է ավազանային կառավարման տարածքի ջրային ռեսուրսների մոնիտորինգի 5 ծրագիր:</p> <p>Մշակված մոնիտորինգի ծրագրերն իրականացնելու համար Եվրոպական միության տարբեր ծրագրերի աջակցությամբ և պետական ֆինանսավորմամբ իրականացվում է տեխնիկական և մասնագիտական կարողությունների զարգացում:</p> <p>Հրահանգի պահանջներին հիման վրա մակերևութային ջրերի հիդրոկենսաբանական մոնիտորինգը ներդրվել է 2020 թվականից: 2023 թվականի հունիսի 29-ին ընդունվել է "Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 1056-Ն որոշումը, համաձայն որի 2025 թվականից ջրի որակի գնահատումը կիրականացվի՝ ըստ հիդրոմորֆոլոգիական, հիդրոքիմիական և կենսաբանական տարրերի:</p> <p>Հրահանգի պահանջներին համապատասխան ստորերկրյա և մակերևութային ջրերի որակի մոնիտորինգի նպատակով մշակվում է Հայհիդրոմետի ջրային լաբորատորիան, սակայն ջրային շրջանակային հրահանգի պահանջներին լիովին համապատասխանելու համար</p>
--	--	---	--	--	--	---------------------------	--

							<p>անհրաժեշտ է մշակել տեխնիկական կարողություններ՝ նաև օրգանական նյութերի անալիզներ կատարելու առումով:</p> <p>Ընդունվել է Կառավարության 2024 թվականի նոյեմբերի 15-ի «Ստորերկրյա ջրային մարմինների որակի նորմերը սահմանելու մասին» N 1782-Ն որոշում, որով սահմանվում են ստորերկրյա ջրային մարմինների որակի նորմերը՝ ըստ քիմիական և քանակական ցուցանիշների, որոնք հիմք են հանդիսանում ստորերկրյա ջրային մարմինների լավ և վատ կարգավիճակները գնահատելու համար:</p> <p>Ներկայումս Սևանի և Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլաններով իրականացվել է ստորերկրյա ջրային մարմինների կարգավիճակի գնահատում: Ստորերկրյա ջրային մարմինների կարգավիճակի գնահատում իրականացվում է նաև մշակման փուլում գտնվող Հյուսիսային, Հարավային, Արարատյան ջրավազանային կառավարման պլաններում:</p>
99.5	Գետերի ավազանների կառավարման պլանների կազմում, խորհրդակցություններ հանրության հետ և այդ պլանների հրապարակում (13-րդ և 14-րդ հոդվածներ)	ենթակա են մոտարկման մասամբ, մասնավորապես՝ ջրային օրենսդրության վերանայում և լիարժեք մոտարկում, այդ թվում նաև՝ վեց ջրավազանային տարածքային կառավարման բաժինների համար ջրավազանային տարածքային կառավարման պլանների վերանայում	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, համակատարողներ՝ Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն, Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ և բնական ռեսուրսների նախարարություն,	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Կատարված է մասամբ Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Կ և N1909-Կ որոշումներով հաստատվել են Սևանի և Հրազդանի ավազանային կառավարման պլանները: https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=171479 https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=171449

		և հաստատում՝ 2000/60/ԵՀ հրահանգի պահանջների հետ մոտարկման նպատակով			Առողջապահության նախարարություն Տարածքային կառավարման նախարարություն	Հյուսիսային կառավարման պլանը մշակվում է, իսկ Արարատյան, Հարավային կառավարման պլանները գտնվում են վերանայման և մշակման փուլում: ԵՄ Ջրի շրջանակային դիրեկտիվի սկզբունքներին համահունչ վերանայվել և շրջակա միջավայրի նախարարի 2023 թվականի հունվարի 27-ի N 26-Ն հրամանով հաստատվել է ջրավազանային կառավարման պլանի բովանդակությունը:
100	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2007 թվականի հոկտեմբերի 23-ի 2007/60/ԵՀ հրահանգ՝ հեղեղումների ռիսկերի գնահատման և կառավարման մասին					
100.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Կատարված է	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա			Կատարված է Հեղեղումների ռիսկի նախնական գնահատումները իրականացվել են, հեղեղումների վտանգ ունեցող տարածքները բացահայտվել են Հեղեղումների վտանգի քարտեզները պատրաստվել են: Հեղեղումների ռիսկերի կառավարման պլանները իրականացվում են: 2022 թվականի հուլիսի 7- ի «Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-316-Ն օրենք, համաձայն որի ջրավազանային կառավարման պլաններում սահմանվում են հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների առաջացման ռիսկերի քարտեզները, որոնց ներկայացվող պահանջները և բովանդակությունը սահմանում է Կառավարությունը: Ընդունվել է Կառավարության 25.07.2024թ «Հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների
100.2	Հեղեղման ռիսկի նախնական գնահատման իրականացում, հոդվածներ 4-5,					
100.3	հեղեղումների վտանգի և ռիսկի քարտեզների կազմում, հոդված 6,					
100.4	հեղեղումների ռիսկի կառավարման պլանների կազմում, հոդված 7					

							առաջացման ռիսկերի քարտեզներին ներկայացվող պահանջները և բովանդակությունը սահմանելու մասին» N1158-Ն որոշում
101	Խորհրդի 1991 թվականի մայիսի 21-ի 91/271/ԵՏՀ հրահանգ՝ քաղաքային կեղտաջրերի մաքրման մասին՝ փոփոխություններով						
101.3	Զգայուն ոլորտների և ազլումերացիաների որոշում, 91/271/ԵՄ հրահանգ, հոդված 5(1) և հավելված 2	Ջրաէկոհամակարգերի պահպանման գոտիների տեղայնացում և մարդածին ծանրաբեռնվածության հետևանքով ջրային ռեսուրսների բնական էկոհավասարակշռության խախտված վիճակի բացահայտում, ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի մշակում	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Կատարված է մասամբ Ջրաէկոհամակարգերի պահպանման գոտիների որոշումը իրականացվում ջրավազանային կառավարման պլանների շրջանակներում: Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն և N1909-Ն որոշումներով հաստատվել են Սևանի և Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլանները, որոնցում առկա են տարանջատված ազլումերացիաներ : Մշակման փուլում գտնվող ջրավազանային կառավարման պլաններում նույնպես առանձնացվելու են հստակ ազլումերացիաներ:
103	Խորհրդի 1991 թվականի դեկտեմբերի 12-ի 91/676/ԵՏՀ հրահանգ՝ գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետևանքով առաջացող աղտոտման դեմ ջրերի պաշտպանության վերաբերյալ՝ փոփոխություններով						
103.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Գործող օրենսդրության վերանայում, լիազոր մարմնի սահմանում, եթե սահմանված չէ	2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ .	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 4 տարի ժամկետում	Կատարողներ՝ Բնապահպանության նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն,	Աջակցության անհրաժեշտություն չկա	Կատարված է մասամբ Ընդունվել է 18.06.2024թ. «Ջրային ռեսուրսների նիտրատներով խոցելի տարածքների հայտնաբերման չափորոշիչները և գյուղատնտեսական գործունեության հետևանքով ջրային ռեսուրսների՝ նիտրատներով աղտոտման նվազմանն ու կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումները հաստատելու մասին» N219-Ն

						<p>հրաման, համաձայն որի նիտրատներով խոցելի տարածքները որոշվում են ջրային ռեսուրսների մոնիտորինգի դիտակետերի առկա դիտողական տվյալների վիճակագրական վերլուծության հիման վրա: Արդյունքների հավաստիությունն ապահովվում է առնվազն 10 տարվա ընթացքում հավաքագրված դիտողական տվյալների վերլուծությամբ: Արդյունքների հիման վրա յուրաքանչյուր գետավազանի համար սահմանվում են նիտրատներով խոցելի տարածքներ, որոնք ներառվում են ջրավազանային կառավարման պլաններում: Նիտրատներով խոցելի տարածքների վերանայումն իրականացվում է վեց տարին մեկ անգամ ջրավազանային կառավարման պլանների վերանայման ընթացքում՝ վերջին 5 տարում կուտակված մոնիտորինգային դիտարկումների տվյալների և վիճակագրական վերլուծության հիման վրա:</p> <p>Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն և N1909-Ն որոշումներով հաստատվել են Սևանի և Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլանները, որոնցով սահմանված են նիտրատների նկատմամբ խոցելի տարածքները:</p> <p>Մակերևութային և ստորերկրյա ջրերում նիտրատների հայտանքերումը և նիտրատներով աղտոտված ջրային ռեսուրսների կամ դրանց հատվածների</p>
--	--	--	--	--	--	--

							բացահայտումը, քանակության գնահատումը մաս է կազմում պետական մոնիթորինգի ծրագրի, և այդ աշխատանքները կրում են շարունակական բնույթ:
103.2	Աղտոտված կամ վտանգված ջրերի հայտնաբերում և նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիների սահմանում, 91/676/ԵՏՀ հրահանգի 3-րդ հոդված:	Աղտոտված կամ վտանգված ջրերի հայտնաբերման ընթացակարգերը սահմանված են: Նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիները սահմանող իրավական ակտերի նախագծերի մշակում:	2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ .	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 4 տարի ժամկետում	Կատարողներ՝ Բնապահպանության նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Կատարված է մասամբ Տես կետ 103.1
103.3	Պատշաճ գյուղատնտեսական գործելակերպի գործողությունների ծրագրերի և կանոնների սահմանում՝ նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիների համար, 91/676/ԵՏՀ հրահանգի 4-րդ և 5-րդ հոդվածներ:	Պատշաճ Գյուղատնտեսական գործելակերպի գործողությունների ծրագրերը սահմանող իրավական ակտի նախագծում: Նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիների համար գյուղատնտեսական գործելակերպի գործողությունների կանոնները սահմանող իրավական ակտի նախագծում:	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 8 տարի ժամկետում	Կատարողներ՝ Գյուղատնտեսության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Կատարված է մասամբ Տես կետ 103.1
103.4	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետևանքով առաջացող աղտոտման շրջանակներում դիտանցման ծրագրերի սահմանում, 91/676/ԵՏՀ հրահանգի 6-րդ հոդված:	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետևանքով առաջացող աղտոտման շրջանակներում դիտանցման ընթացակարգերը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակում	2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 4 տարի ժամկետում	Կատարողներ՝ Բնապահպանության նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Կատարված է մասամբ Տես կետ 103.1
Թափոնների կառավարում							

104	Որոշ հրահանգներ ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2008 թվականի նոյեմբերի 19-ի 2008/98/ԵՀ հրահանգ՝ թափոնների մասին						
104.3	«Աղտոտողը վճարում է» և արտադրողների ընդլայնված պատասխանատվության ն սկզբունքներին համապատասխան՝ ծախսերի ամբողջական փոխհատուցման մեխանիզմի սահմանում (14-րդ հոդված)	«Աղտոտողը վճարում է» և արտադրողների ընդլայնված պատասխանատվության սկզբունքներին համապատասխան՝ ծախսերի ամբողջական փոխհատուցման մեխանիզմի սահմանում (14-րդ հոդված)	2024	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX գնահատման առաքելություն 2020 Twinning	Կատարված է մասամբ Մշակվել է «Հայաստանում ԱԸՊ (արտադրողի ընդլայնված պատասխանատվություն) համակարգի ներդրման մոտեցումներ» փաստաթուղթը՝ շրջակա միջավայրի, տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունների և Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի սերտ համագործակցությամբ և Շվեդիայի միջազգային զարգացման և համագործակցության գործակալության (SIDA) ֆինանսավորմամբ իրականացվող «Հայաստանում թափոնների կառավարման քաղաքականություն» 4-ամյա ծրագրի շրջանակներում: Փաստաթղթում ներկայացված են Հայաստանում ԱԸՊ համակարգի ներդրման միջազգային փորձը, իրավական հիմքերը, ֆինանսա-տնտեսական և հարկային մոտեցումները, թափոնի խմբերի ընտրության չափանիշները, ԱԸՊ իրականացման մոդելները, հիմնական դերակատարները և գործընթացները: Փաստաթուղթը արդեն իսկ շրջանառվել է շահագրգիռ պետական մարմինների միջև և ներկայումս ընթացքի մեջ են ԱԸՊ ներդրման համար անհրաժեշտ իրավական ակտերի նախագծերի փաթեթի մշակման աշխատանքները:
2.	Խորհրդի 1999 թվականի ապրիլի 26-ի 1999/31/ԵՀ հրահանգ՝ աղբավայրերի մասին՝ փոփոխություններով						

105.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Գործող օրենսդրության վերանայում և լիազոր մարմնի սահմանում	2021թ. 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	ՀՀ կառավարության 2019 օգոստոսի 8-ի թիվ 992-Ա որոշմամբ Հայաստանի Հանրապետության բնակավայրերում աղբահանության կազմակերպման և սանիտարական մաքրման ոլորտում լիազոր մարմին է ճանաչվել ՏԿԵՆը:
105.5	Աղբավայրերի շահագործման փուլում հսկողության և դիտանցման ընթացակարգերի, նաև լքման ենթակա աղբավայրերի համար փակման և վերականգնման ընթացակարգերի սահմանում (12-րդ և 13-րդ հոդվածներ)		2021թ. 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Ընդունվել է «Աղբավայրերի մոնիթորինգի իրականացման կարգը սահմանելու մասին» Կառավարության որոշումը (30.11.2023թ N 2105-Ն): Մոնիտորինգի կարգ սահմանվում է ինչպես արտոնագրված աղբավայրերի համար (որոշման հավելված 1), որոնք շահագործվում են կամ շահագործվելու են օրենսդրությամբ սահմանված թույլտվությունների՝ նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության դրական եզրակացություն հիման վրա տրամադրվող «Վտանգավոր թափոնների գործածության գործունեության» լիցենզիաների հիման վրա, այնպես էլ առանց համապատասխան արտոնագրման (թույլտվություն, լիցենզիա) շահագործվող աղբավայրերի համար (որոշման հավելված 2), որոնք ժամանակավորապես շահագործվելու են մինչև օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխանեցնելը կամ փակելը, և դրանց փոխարեն արտոնագրված աղբավայրեր կառուցելն ու շահագործելը:

							Որոշումը ուժի մեջ է մտել 2024 թվականի հունվարի 1-ից:
3.	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2006 թվականի մարտի 15-ի 2006/21/ԵՀ հրահանգ՝ արդյունահանող արդյունաբերություններում գոյացող թափոնների կառավարման մասին						
106.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ընդերքի մասին ՀՀ օրենսգրքը	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա				
106.2	Օպերատորների կողմից թափոնների կառավարման պլանների մշակումն ապահովող համակարգի ստեղծում (թափոնների գործածության օբյեկտների որոշում և դասակարգում. թափոնների բնութագրում) (4-րդ և 9-րդ հոդվածներ)	Հանքարդյունաբերական թափոնների կառավարման համակարգը կարգավորված է Ընդերքի մասին օրենսգրքի 5.1 գլխով (ուժի մեջ է մտել 2017թ.) և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա				
106.3	Թույլտվությունների, ֆինանսական երաշխիքների և տեսչական համակարգի ստեղծում (7-րդ, 14-րդ և 17-րդ հոդվածներ)	Թույլտվությունները, ֆինանսական երաշխիքները և տեսչական համակարգը Կարգավորված է Ընդերքի մասին օրենսգրքի 5.1 գլխով (ուժի մեջ է մտել 2017թ.) և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա				
106.4	Հանման հետևանքով առաջացած ստորերկրյա խոռոչների կառավարման և դիտանցման ընթացակարգերի սահմանում (10-րդ հոդված)	Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների ստորերկրյա խոռոչների կառավարման և դիտանցման ընթացակարգերը սահմանող իրավական	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2006/21/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023	Միջոցառումը կատարված է: Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2006 թվականի մարտի 15-ի 2006/21/ԵՀ հրահանգի՝ արդյունահանող արդյունաբերություններում գոյացող թափոնների կառավարման մասին 10-րդ

		ակտի նախագծի մշակում				<p>Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾԲ-ի արդյունավետ իրականացման համար</p>	<p>հողվածի համաձայն, անդամ երկրները պետք է երաշխավորեն, որ ընդերքօգտագործման խոռոչները օգտագործելիս ընդերքօգտագործման թափոններն այնտեղ նորից տեղադրելու համար՝ վերականգնման կամ կառուցապատման նպատակներով ձեռնարկվեն միջոցներ ապահովելու՝ նույն դիրեկտիվի հաջորդ 11 (2), 12 (4) (5), 13 (1), (3), (5) հոդվածներով սահմանված ստորերկրյա խոռոչներ տեղափոխվող ընդերքօգտագործման թափոնների կայունությունն ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների կառավարման չափանիշներին համապատասխան:</p> <p>Հրահանգի՝ 11-րդ հոդվածով սահմանված են ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների կառուցման և կառավարման (Construction and management of waste facilities), հողված 12-ում՝ դրանց փակման և փակումից հետո անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման (Closure and after-closure procedures for waste facilities), հողված 13-ում՝ ջրի, հողի և օդի աղտոտման կանխարգելման (Prevention of water status deterioration, air and soil pollution) կանոնակարգումների վերաբերյալ դրույթներ:</p> <p>Նշված խնդիրները կարգավորված են Ընդերքի մասին օրենսգրքի 5.1 գլխով (ուժի մեջ է մտել 2017թ) և</p>
--	--	----------------------	--	--	--	---	---

						<p>դրանից բխող հետևյալ ենթաօրենսդրական ակտերով.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Կառավարության 2017 թվականի օգոստոսի 10-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների կառուցմանը ներկայացվող տեխնիկական պահանջները և չափանիշները սահմանելու մասին» N984-Ն որոշում, - Կառավարության 2017 թվականի օգոստոսի 10-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների կառավարմանը և ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարմանն ու վերամշակմանը ներկայացվող տեխնիկական պահանջները և չափանիշները սահմանելու մասին» N985-Ն որոշում, - Կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտներում դիտանցման իրականացման կարգը սահմանելու մասին» N661-Ն որոշում, - Կառավարության 2017 թվականի ապրիլի 27-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտի վերջնական փակումից հետո ընդերքի օգտագործման հետ կապված շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում բնապահպանության բնագավառի պետական կառավարման լիազոր մարմնի կողմից ընդերքօգտագործողի փոխարեն ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտի պահպանման, դիտանցման և հսկողության միջոցառումներն իրականացնելու դեպքերը և կարգը սահմանելու մասին» N429-Ն որոշում,
--	--	--	--	--	--	---

							<p>- Կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման և ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման պլանների բովանդակությունը, ինչպես նաև ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման և ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման միջոցառումները սահմանելու մասին» N675-Ն որոշում,</p> <p>- Կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման և ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման փոփոխված պլանների՝ ընդերքի օգտագործման հետ կապված շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում բնապահպանության բնագավառի պետական կառավարման լիազոր մարմնի հետ համաձայնեցման կարգը սահմանելու մասին» N674-Ն որոշում,</p> <p>- Կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների և ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների՝ ըստ վտանգավորության դասակարգման կարգը սահմանելու մասին» N689-Ն որոշում,</p> <p>- Կառավարության 2017 թվականի հուլիսի 27-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման կարգը սահմանելու մասին» N906-Ն որոշում,</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

						<p>- Կառավարության 2017 թվականի հունիսի 15-ի «Ընդերքօգտագործման թափոնների կառավարման պլանի և ընդերքօգտագործման թափոնների վերամշակման պլանի օրինակելի ձևերը հաստատելու մասին» N676-Ն որոշում,</p> <p>- ՀՀ կառավարության 2013 թվականի ապրիլի 4-ի «Օգտակար հանածոների արդյունահանման հետ կապված լեռնային փորվածքների և կառույցների սառեցման կարգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2005 թվականի մարտի 31-ի N 485-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N319-Ն որոշում,</p> <p>- ՀՀ կառավարության 2013 թվականի հունվարի 10-ի «Օգտակար հանածոների արդյունահանված տարածքի, արդյունահանման ընթացքում առաջացած արտադրական լցակույտերի տեղադիրքի և դրանց հարակից համայնքների բնակչության անվտանգության ու առողջության ապահովման նպատակով մշտադիտարկումների իրականացման, վճարների չափերի հաշվարկման և վճարման կարգը սահմանելու մասին» N22-Ն որոշում:</p> <p>Վերոնշյալ իրավական ակտերի համապարփակ համեմատությունը 2006/21/ԵՀ հրահանգի համապատասխան հոդվածների հետ, ցույց է տվել որ խնդրո առարկա ենթաօլորտը լիովին կարգավորվում է վերոնշյալ իրավական ակտերով՝ միաժամանակ ապահովելով հրահանգով ամրագրվող կարգավորումների մոտարկումը և համապատասխանությունը</p>
--	--	--	--	--	--	---

							ազգային օրենսդրության հետ: Ելնելով վերոգրյալից առաջակվում է 106.4 կետի միջոցառումը համարել կատարված:
106.5	Լեռնահանքարդյունահանման թափոնների գործածության օբյեկտների փակման և փակմանը հաջորդող փուլերի ընթացակարգերի սահմանում (12-րդ հոդված)	Կարգավորված է Ընդերքի մասին օրենսգրքի 5.1 գլխով (ուժի մեջ է մտել 2017թ) և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով	Միջոցառումը կատարված է:				
106.6	Լեռնահանքարդյունահանման թափոնների գործածության փակված օբյեկտների ցանկի կազմում (20-րդ հոդված)	Կարգավորված է ՀՀ կառավարության 2017թ.-ի N-774 որոշմամբ	Միջոցառումը կատարված է:				
Բնության պաշտպանություն							
4. Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009 թվականի նոյեմբերի 30-ի 2009/147/ԵՇ հրահանգ՝ վայրի թռչունների պահպանության մասին							
107.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ազգային օրենսդրության ընդունում, լիազոր մարմնի սահմանում	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Ենթադրում է շարունակական աշխատանք: Սույն կետի կատարման իրավասու մարմինը շրջակա միջավայրի նախարարությունն է՝ համաձայն Կառավարության 2000 թվականի սեպտեմբերի 13-ի N560 որոշման և վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի 745-Լ որոշման 9-րդ կետի 1-ին ենթակետի:
107.2	Թռչունների այն տեսակների, որոնց անհրաժեշտ է պահպանության հատուկ միջոցներ, և պարբերաբար հանդիպող միգրացվող տեսակների գնահատում	Հատուկ պահպանման միջոցառումներ պահանջող և պարբերաբար հանդիպող միգրացվող թռչունների տեսակների գնահատում	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Ենթադրում է շարունակական աշխատանք: Միգրացվող տեսակների մոնիթորինգը կանոնավոր իրականացվում է տարին երկու անգամ՝ աշնանը և գարնանը: Այդ տեսակների բնապահպանական

							<p>կարգավիճակի գնահատումն ընթացքի մեջ է: Մասնավորապես գնահատվել են հետևյալ տեսակների կարգավիճակները՝ Սպիտակապոչ եղջյուրիկ <i>Vanellus leucurus</i>, սովորական կիվիվ <i>Vanellus vanellus</i>, կարմրագլուխ սուզաբադ <i>Aythya ferina</i> (ինչի վերաբերյալ հրապարակվել է երեք գիտական հոդված): 2022 թվականի ընթացքում գնահատվել են ևս երեք տեսակների բնապահպանական կարգավիճակները: Դրանց թվում են մարմարյա մրտիմնը (<i>Marmaronetta angustirostris</i>)՝ հոդվածը ընդունվել է տպագրության, սպիտակաաչք սուզաբադը (<i>Aythya nyroca</i>)՝ հոդվածը պատրաստվում է, և սպիտակագլուխ բադը (<i>Oxyura leucocephala</i>)՝ հոդվածը պատրաստվում է:</p> <p>Տվյալների վերլուծություն է իրականացվում տեսակների հաջորդ խմբի համար, և գնահատվել են ևս 3 տեսակների բնապահպանական կարգավիճակները (որոնք նույնպես հրապարակվելու են գիտական հոդվածների տեսքով): Դրանք են, գիշանգղը (<i>Neophron percnopterus</i>), ցախաքլորատրսը (<i>Accipiter gentilis</i>), և ծովային քարադրը (<i>Charadrius alexandrinus</i>):</p> <p>Ավարտվել է բնապահպանական կարգավիճակի գնահատումը միջերկրածովային երաշտահավի (<i>Poecile lugubris</i>) համար, գիտական հոդվածը</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							պատրաստվել և հանձնվել է միջազգային ամսագրին:
107.3	Թոշուների տեսակների համար հատուկ պահպանման տարածքների որոշում և սահմանում (4(1) և (4) հոդվածներ)	Հատուկ պահպանման միջոցառումներ պահանջող և պարբերաբար հանդիպող միգրացվող թոշուների տեսակների գնահատում	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Ենթադրում է շարունակական աշխատանք: AEWA-ի շրջանակներում իրականացվել է վերագույքագրում այն տեղանքներում, որոնք կարող են կարևոր նշանակություն ունենալ AEWA-ի կողմից ընդգրկված ջրային թոշուների համար: Արդյունքում 15 տեղամասերը նշանակվեցին որպես կարևոր՝ AEWA-ում ընդգրկված ջրային թոշնատեսակների և դրանց կանգառների վայրերի պաշտպանության համար: Կատարվել է կարևոր թոշնատարածքների (IBA) վերանայում և մեկ պոտենցիալ IBA-ի «Թեքսար լեռան» գնահատում, ինչի վերաբերյալ հրապարակվել է երկու գիտական հոդված: 2023 տարվա ընթացքում իրականացվում է ևս մեկ IBA-ի «Ծաղկունյաց լեռնաշղթայի» գնահատում, արդյունքները նույնպես հրապարակվելու են գիտական հոդվածների տեսքով և «Արագած լեռան» թոշնաշխարհի վերագույքագրում, գնահատման համար:
107.4	Պահպանության հատուկ միջոցների սահմանում՝ պարբերաբար հանդիպող միգրացվող տեսակները	Կանոնավոր հանդիպող միգրացվող թոշուների տեսակների պահպանության համար հատուկ	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Միջոցառումը կատարված է: Ենթադրում է շարունակական աշխատանք: 1. Կովկասի Բնության Հիմնադրամի (CNF)

	<p>պաշտպանելու համար (4(2) հոդված)</p>	<p>պահպանության միջոցառումների հիմնում</p>				<p>TAIEX 2021 Twinning</p>	<p>աջակցությամբ 2019 թվականից պիլոտային ծրագրի շրջանակներում Արարատյան դաշտում իրականացրել է 1,5 հա տարածքում ջրի մակարդակի բարձրացման փորձնական ծրագիր՝ լճակների ստեղծմամբ: Ներկայումս արգելավայրի սահմանակից ջրանցքին կից առկա է 3 լճակ:</p> <p>Հիմք ընդունելով արձանագրված արդյունքները «Խոր Վիրապ» արգելավայրում 2024 թվականի գարնանը մեկնարկել է նոր ծրագիր CNF-ի աջակցությամբ, որի շրջանակներում արդեն իսկ իրականացվել է նոր 1.61 հա ջրաճահճային տարածքների վերականգնում (համաձայն ծրագրի նախատեսվում է էկոհամակարգի վերականգնում մոտ ամբողջ արգելավայրի տարածքում՝ մոտ 51 հա):</p> <p>Այդ տարածքներում կատարվել է ջրաճահճային թռչունների վերականգնման հետազոտություն (գիտական հոդվածի տպագրությունը ընթացքի մեջ է Wet land management ամսագրում): Արդեն իսկ իրականացված թռչնատեսակների մոնիտորինգը ցույց է տվել, որ բնադրող թռչնատեսակները 38-ից դարձել են 55, իսկ չվող տեսակները՝ 31-ից 61:</p> <p>Նախատեսվում է այս տարվա ընթացքում ստեղծել 0,9 հա տարածքով ևս մեկ լճակ:</p> <p>2. Որպես լրացուցիչ աջակցող միջոցառում է դիտարկվում «Որսի և</p>
--	--	--	--	--	--	--------------------------------	---

							որոտորդական տնտեսության վարման մասին» օրենքում փոփոխությունների կատարումը, որով նախատեսվում է որոտորդական մինիմումի քննության անցկացման կարգի ամրագրումը: ներկայումս Նախագիծը լրամշակվել է և գտնվում է ներքին շրջանառության փուլում: Վերանայման անհրաժեշտությունը պայմանավորված էր «Ձեռքի մասին» օրենքի փոփոխությամբ:
107.5	Վայրի թռչունների բոլոր տեսակների պաշտպանության ընդհանուր համակարգի ստեղծում, որոնց թվից որսի ենթակա տեսակները հատուկ ենթախումբ են կազմում, և բռնելու/սպանելու որոշակի տեսակների արգելում (5-րդ, 6(1), 6(2) և 8-րդ հոդվածներ)	Բոլոր վայրի թռչունների տեսակների պահպանության համար ընդհանուր համակարգի հիմնում	Մինչև 2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Ենթադրում է շարունակական աշխատանք: Վերլուծվել է քարակաքավի (Alectoris chukar) պոպուլյացիայի դինամիկան և որսի ազդեցությունը այդ տեսակի վրա, ինչի վերաբերյալ հրապարակվել է գիտական հոդված: Ջրաճահճային թռչունների վրա ներկայիս հանրային որսահանդակների ազդեցության վերաբերյալ կատարվել է հետազոտություն, որի արդյունքները հրատարակվել են գիտական հոդվածի տեսքով:
5.	Խորհրդի 1992 թվականի մայիսի 21-ի 92/43/ԵՏՀ հրահանգ՝ բնական միջավայրերի և կենդանական ու բուսական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության մասին՝ փոփոխություններով						
108.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ազգային օրենսդրության մեջ անհրաժեշտ փոփոխությունների կատարում	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Սույն կետի կատարման իրավասու մարմինը շրջակա միջավայրի նախարարությունն է՝ համաձայն Կառավարության 2000 թվականի սեպտեմբերի 13-ի N560 որոշման և վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի 745-Լ որոշման 9-րդ կետի 1-ին ենթակետի:
108.2	Տարածքների ցանկի կազմում, այդպիսի տարածքների	Տարածքների գույքագրում, նշում և նրանց կառավարման	Մինչև 2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	«ԵՄ-ն շրջակա միջավայրի համար» ծրագրի (EU4Environment)

	սահմանում և դրանց կառավարման գերակայությունների որոշում (ներառյալ «Էմերալդ ցանցի» հնարավոր տարածքների ցանկի կազմումը և այդ տարածքների համար պաշտպանության և կառավարման միջոցների սահմանումը) (4-րդ հոդված)	համար առաջնայնությունների հիմնում (ներառյալ պոտենցիալ Էմերալդ ցանցերի գույքագրման անցկացում/լրացում և այդ ցանցերի համար պահպանության և կառավարման միջոցառումների հիմնում)		6 տարվա ընթացքում		ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	շրջանակներում մշակվել է «Առաջարկություններ Հայաստանում Էմերալդ թեկնածու տարածքների վերանայման վերաբերյալ» փաստաթուղթ: Փաստաթղթի հայերեն տարբերակը ստանալուն պես այն կշրջանառվի շահագրգիռ գերատեսչությունների հետ և դրանից հետո կներկայացվի Բեռնի կոնվենցիայի քարտուղարությանը: Ծրագրի շրջանակում մշակվել է Հայաստանում Էմերալդ տարածքների կառավարման պլանների պատրաստման ուղեցույց, ինչպես նաև Հայաստանում Էմերալդ ցանցի հաստատմանն ու զարգացմանն ուղղված ազգային գործողությունների ծրագրի(2023-2030թթ.) Վերանայվել են Էմերալդ տարածքները, թիրախային տեսակների և միջավայրերի ավելի լավ պահպանության համար:
108.3	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 6-րդ և 8-րդ հոդվածներ	Այդ տարածքների պահպանության համար անհրաժեշտ միջոցառումների հիմնում՝ ներառյալ համաֆինանսավորում	Մինչև 2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Էմերալդ թեկնածու տարածքները ներկայումս գտնվում են վերանայման փուլում: «ԵՄ-ն հանուն շրջակա միջավայրի համար» ծրագրի շրջանակներում 2023թ.-ից Համաշխարհային բանկի կողմից իրականացվում է «Հայաստան. Էմերալդ ցանցի ստեղծման առաջխաղացում և Էմերալդ տարածքների կառավարում» բաղադրիչը, որի ներքո մշակվել է Հայաստանում Էմերալդ ցանցի հաստատմանն ու զարգացմանն ուղղված ազգային գործողությունների ծրագիրը(2023-2030թթ.): ՇՄՆ ներկայացրել է ծրագրի լրամշակման մի շարք

							առաջարկություններ, այդ թվում ֆինանսական գնահատման և ֆինասավորման մեխանիզմների վերաբերյալ դրույթների սահմանման մասով:
108.4	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 11-րդ հոդված	Բնակմիջավայրերի և տեսակների պահպանության կարգավիճակի մոնիթորինգի համակարգի հիմնում	Մինչև 2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ: <<ԲրդԼինքս Հայաստան>> ՀԿ-ի կողմից հիմնվել է թոշունների և ցերեկային թիթեռների մոնիտորինգի համակարգ ՀՀ մասշտաբով, ինչպես նաև մեկնարկել է գիշերային թիթեռների մոնիտորինգի պիլոտային ծրագիրը: <<ԲրդԼինքս Հայաստան>> ՀԿ-ն և ՀՀ ԳԱԱ Կենդանաբանության ինստիտուտը սկսել են գիշերային էնտոմոֆաունայի մոնիտորինգի պիլոտային ծրագիրը:
108.5	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 12-րդ հոդված	Հավելված IV-ում ներառված տեսակների համար պահպանության խիստ ռեժիմի հիմնում	Մինչև 2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
108.6	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 22-րդ հոդված	Կրթության խթանման և հասարակայնությանը ինֆորմացիայի տարածման մեխանիզմների հիմնում:	Մինչև 2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Կրթության և գիտության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	ԲՀՊՏ ՊՈԱԿ-ների կանոնադրական իրավունքի շրջանակներում պարբերաբար իրականացվում են գիտակրթական և հանրային իրազեկման աշխատանքներ, ինչպես նաև կազմակերպվում են ոչ ֆորմալ էկո կրթական դասընթացներ: Այս գործընթացը լուսաբանվում է ՇՄՆ և ԲՀՊՏ ՊՈԱԿ-ների պաշտոնական սոցիալական հարթակներով: Նախատեսվում է գործընթացը զարգացնելու նպատակով «Հայաստանում

							կենսաբազմազանության ուժեղացված պահպանությունն ու կայուն օգտագործումը եվրոպական չափանիշներին համապատասխան» Թվինինգ ծրագրի 3-րդ բաղադրիչի շրջանակում ստեղծված https://biodiversity.am/hy/ կայքէջը բովանդակային լրամշակման և լիարժեք գործարկման գործընթաց:
Արդյունաբերական աղտոտում և արդյունաբերական վտանգներ							
6. Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2010 թվականի նոյեմբերի 24-ի 2010/75/ԵՄ հրահանգ՝ արդյունաբերական արտանետումների մասին							
109.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում»	Գործող օրենսդրության վերանայում, ըստ անհրաժեշտության լրամշակում	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. Քաղաքացիական պաշտպանություն Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾԲ-ի արդյունավետ իրականացման համար	Կատարված է Իրավասու մարմինը սահմանված է «Կառավարության կառուցվածքի և գործունեության մասին» օրենքով և «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի 4-րդ և 5-րդ հոդվածներով: 2023թ. Թայեքս գործիքակազմի շրջանակներում փորձագետների կողմից ուսումնասիրվել է ազգային իրավական դաշտի կատարելագործման և «Եվրոպայի համար մթնոլորտային օդի որակի և ավելի մաքուր օդի մասին» 2008/50/ԵՄ և «Արդյունաբերական արտանետումների մասին» 2010/75/ԵՄ հրահանգների մոտարկման հնարավորությունները:
109.2	Այն կառուցվածքների որոշում, որոնց համար թույլտվություն է անհրաժեշտ (1 հավելված)	ԵՄ հրահանգի I հավելվածի համաձայն թույլտվության ենթակա կառուցվածքների որոշման չափանիշների և մեխանիզմների մշակում, որը հետագայում հիմք	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning.	Մասնակի կատարված «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք Ներկայումս Շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից մշակվել է սահմանված կարգով շահագրգիռ գերատեսչություններ սահմանված

		կհանդիսանա օրենսդրական և ենթաօրենսդրական ակտերի լրամշակման համար:				Քաղաքացիական պաշտպանություն Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	<p><u>կարգով շրջանավել և պետական-իրավական փորձաքննության և ներկայացվել կարծիքի և ներկայացվել</u></p> <p>«Տնտեսական օբյեկտները, դրանց կողմից «լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների» ներդրման ժամանակացույցը, ինչպես նաև այդ տեխնոլոգիաների հիման վրա հաշվարկված աղտոտող (վնասակար) նյութերի արտանետումների տեխնիկական նորմատիվները հաստատելու մասին» Կառավարության որոշման նախագիծը: <u>համաձայն «Այնպիսի օրենսդրության մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի կիրարկումն ապահովող միջոցառումներիցանկը հաստատելու մասին» վարչապետի որոշման:</u></p> <p><u>Նախագիծը՝ այն ներկայումս գտնվում է արդարադատության լրամշակման փուլում նախարարության կողմից ստացված պետական փորձագիտական եզրակացության հիման վրա:</u></p> <p><u>Ներկայումս նախագիծը լրամշակման փուլում է:</u></p>
109.3	Թույլտվությունների համակցված համակարգի ստեղծում (4-ից 6-րդ, 12- րդ, 21-րդ և 24-րդ հոդվածներ և IV հավելված)	Թույլտվությունների համակցված համակարգի ստեղծում և մեխանիզմների մշակում առավել խոշոր արտանետողների համար:	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. Քաղաքացիական պաշտպանություն Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ	Չկատարված Տես կետեր 109.1-109.2 Ներկայումս տարվում են աշխատանքներ ԵՄ պատվիրակության և Համաշխարհային Բանկի աջակցությամբ ԵՄ 2010/75 հրահանգով ամրագրված միջոցառումների մոտարկման ուղղությամբ:

						կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	
109.4	Համապատասխանության դիտանցման մեխանիզմի ստեղծում (8-րդ, 14(1)(d) և 23(1) հոդվածներ)	Դիտանցման կարգը սահմանող ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի և դիտանցման իրականացման միջոցառումների ծրագրի մշակում	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	Չկատարված Տես կետեր 109.1-109,3
109.5	Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների կիրառում՝ հաշվի առնելով Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների համար ելակետային փաստաթղթերը (14(3)-ից (6) և 15(2)-ից (4) հոդվածներ)	Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների կիրառում՝ հաշվի առնելով լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների համար ԵՄ ելակետային փաստաթղթերը և դրանց տեղայնացումը ազգային օրենսդրության և ինստիտուցիոնալ շրջանակում,	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. Քաղաքացիական պաշտպանություն Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	Մասնակի կատարված Տես կետեր 109.1-109.3
109.6	Այրման կայանների համար արտանետումների սահմանային արժեքների սահմանում (30-րդ հոդված և V հավելված)	«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի նախագծի ընդունումից հետո այրման կայանների համար արտանետումների սահմանային արժեքները սահմանող ենթաօրենսդրական	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների	Մասնակի կատարված Տես կետեր 109.1-109.3

		ակտի նախագծի մշակում:				զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	
109.7	Գոյություն ունեցող կայաններից տարեկան արտանետումների ընդհանուր ծավալի կրճատման ծրագրերի մշակում (գոյություն ունեցող կայանների արտանետումների սահմանային արժեքների սահմանման այլընտրանք) (32-րդ հոդված)	Գոյություն ունեցող կայաններից տարեկան արտանետումների ընդհանուր ծավալի կրճատմանն ուղղված միջոցառումների ծրագրի մշակում և իրականացում այլընտրանքային և նորագույն տեխնոլոգիաների կիրառման հիման վրա:	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	Չկատարված Տես կետեր 109.1-109.3
Քիմիական նյութերի կառավարում							
111	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2012 թվականի հուլիսի 4-ի թիվ 649/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ վտանգավոր քիմիական նյութերի արտահանման և ներմուծման վերաբերյալ						
111.1	Արտահանման մասին ծանուցման ընթացակարգի կիրառում (8-րդ հոդված)	«Քիմիական նյութերի մասին» ՀՀ օրենքի և ենթօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի մշակում	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն համակատարող Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Չկատարված Վտանգավոր քիմիական նյութերի արտահանման և ներմուծման վերաբերյալ 649/2012 ԵՄ կանոնակարգի մոտարկման աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել «Քիմիական նյութերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի մշակման շրջանակներում: Դեռևս 2018 թվականին Կառավարության նոյեմբերի 8-ին 1265-Լ որոշմամբ հաստատվել էր «Քիմիական նյութերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հայեցակարգը: Օրինագծի մշակման համար տեխնիկական օժանդակության կարիք կա:
111.2	Այլ երկրներից ստացված արտահանման մասին ծանուցումների մշակման	Քիմիական նյութերի ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգեր	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Չկատարված Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:

	ընթացակարգերի կիրառում (9-րդ հոդված)	սահմանում ԵՄ ստանդարտներին համաձայն				TAIEX 2022 Twinning.	
111.3	Վերջնական կարգավորիչ գործողության վերաբերյալ ծանուցումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգերի սահմանում (11-րդ հոդված)	Քիմիական նյութերի ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգեր սահմանում ԵՄ ստանդարտներին համաձայն	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Չկատարված Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
111.4	Ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգերի սահմանում (13-րդ հոդված)	Քիմիական նյութերի ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգեր սահմանում ԵՄ ստանդարտներին համաձայն	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Չկատարված Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
111.5	Նախնական հիմնավորված համաձայնության ընթացակարգի կիրառում որոշակի քիմիական նյութերի՝ մասնավորապես Ռոտերդամի կոնվենցիայի III Հավելվածում թվարկված քիմիական նյութերի արտահանման նկատմամբ (14-րդ հոդված)	Նախնական հիմնավորված համաձայնության ընթացակարգի կիրառում որոշակի քիմիական նյութերի արտահանման նկատմամբ	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Չկատարված Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
111.6	Արտահանված քիմիական նյութերին ներկայացվող պիտակավորման և փաթեթավորման պահանջների կատարում (17-րդ հոդված)	Արտահանված քիմիական նյութերին ներկայացվող պիտակավորման և փաթեթավորման պահանջների կատարման պահանջների սահմանում	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Ս.թ. հունիսի 6-ի N5/01.2/6444 գրությամբ առաջարկություն է ներկայացվել ՇՄ նախարարության կողմից 111.6-րդ, 112.2-րդ և 112.3-րդ կետերի կատարման առաջին պատասխանատու կատարող նշանակել Էկոնոմիկայի նախարարությանը, քանի որ և ՇՄ նախարարության և ՎՆԹՔ

							վարչության կանոնադրության մեջ փաթեթավորման և պիտակավորման իրականացման գործառույթ ամրագրված չէ:
111.7	Քրիմիական նյութերի ներմուծումն ու արտահանումը վերահսկող ներպետական մարմինների սահմանում (18-րդ հոդված)	Լիազոր մարմնի սահմանում	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Չկատարված Լիազոր մարմինները կսահմանվեն «Քրիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
112	1272/2008 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ նյութերի և խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման մասին						
112.1	Իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Իրավասու մարմնի սահմանում	2022թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning.	Մշակվել և Կառավարության կողմից հաստատվել է «Հայաստանի Հանրապետությունում քրիմիական նյութերի և խառնուրդների ռեեստր ձևավորող և վարող իրավասու մարմին ճանաչելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումը /15.04.2021թ. N 550-Լ/: Նյութերի և խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման կարգերը սահմանող իրավասու մարմինները կսահմանվեն «Քրիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
112.2	Նյութերի դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացում	Նյութերի դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացում	2022թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning.	Ս.թ. հունիսի 6-ի N5/01.2/6444 գրությամբ առաջարկություն է ներկայացվել ՇՄ նախարարության կողմից 111.6-րդ, 112.2-րդ և 112.3-րդ կետերի կատարման առաջին պատասխանատու կատարող նշանակել Էկոնոմիկայի նախարարությանը, քանի որ և ՇՄ նախարարության և ՎՆԹՔ վարչության կանոնադրության մեջ փաթեթավորման և

							պիտակավորման իրականացման գործառույթ ամրագրված չէ:
112.3	Խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացում	Խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացման պահանջների սահմանում	2025թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning.	Տես կետ 112.2
Համաձայնագրի հոդվածների կիրարկմանն ուղղված գործողություններ							
113	Հոդված 46 (դ) և (f)	Շրջակա միջավայրի պահպանության դրամազվիսի հաշվարկման մեխանիզմների և ընթացակարգերի վերանայում ԵՄ հրահանգների հետ մոտարկման նպատակով:	2022թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:	Կատարողներ՝ Բնապահպանության նախարարություն Առողջապահության նախարարություն,	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning.	Միջոցառումը կատարված է: Կառավարությունը հաստատել է «Ռեկոլտիվացիոն աշխատանքների նախահաշվային արժեքների հաշվարկման և վերահաշվարկման կարգը հաստատելու մասին» N1352-Ն որոշումը՝ սահմանվել է ռեկոլտիվացիոն աշխատանքների նախահաշվային արժեքների հաշվարկման և վերահաշվարկման կարգը
116	Հոդված 48, կետ b (ii) Ջրի որակի և պաշարների կառավարում	ՀՀ ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի մշակում, վերջնիս ընդունումից հետո «Փոքր հիդրոէլեկտրակայանների կառուցման և շահագործման համար արգելված գետերի ցանկը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ: ՓՀԷԿ-րի կառուցման և շահագործման արդյունքում ջրային էկոհամակարգերի և	2018-2019 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողով Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ և բնական պաշարների նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Ընդունվել է 2019 թվականի հունիսի 28-ի ՀՀ Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ ՀՀ-98-Ն օրենքը, որով ամրագրվել են նոր կառուցվող փիէկ-երի համար տրամադրվող ջրօգտագործման թույլտվությունների հայտերի մերժման հիմքերը, ինչպես նաև փիէկ-երի կառուցման համար արգելված գոտիները: Օրենքի կիրարկումն ապահովելու նպատակով ընդունվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2021 թվականի ապրիլի 8-ի «Նոր կառուցվող փոքր հիդրոէլեկտրակայանների

		ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցության մեղմանն ուղղված իրավական ակտերի մշակում, դրանց կառուցման համար արգելված գետերի ցանկի սահմանում)					ջրօգտագործման թույլտվությունների հայտերի մերժում նախատեսված՝ հայաստանի հանրապետության կարմիր գրքում գրանցված կամ տարածքին բնորոշ՝ էնդեմիկ ձկնատեսակների ձվադրավայրեր հանդիսացող կամ դերիվացիոն խողովակներով 40 տոկոս և ավելի ծանրաբեռնված գետերի ցանկը սահմանելու մասին» N 488-Ն որոշում
117	Հոդված 48 կետ b(ii) Ջրի որակի և պաշարների կառավարում	«Ջրախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման հայեցակարգին և հայեցակարգից բխող միջոցառումների ծրագրին հավանություն տալու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մշակում	2018թ.- 2023թթ	2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Գյուղատնտեսության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Ընդունվել է ՀՀ կառավարության 2019թ. հունվարի 17-ի «Ջրախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման հայեցակարգին և հայեցակարգից բխող միջոցառումների ծրագրին հավանություն տալու մասին» N 39-Լ որոշում, որով ներկայացվել են ջրախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման անհրաժեշտությունը և ուղղությունները, նպատակներն ու խնդիրները, առաջրկվող լուծումներն ու առավելությունները, ինչպես նաև նպատակների իրականացմանն ուղղված միջոցառումները
118	Հոդված 48 կետ b(ii) Ջրի որակի և պաշարների կառավարում	«Ռեկրեացիոն գոտիներում ջրային ռեսուրսների պահպանության պահանջները սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մշակում և կառավարություն ներկայացում	2019 թ. հոկտեմբերի 2-րդ տասնօրյակ	2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: Ընդունվել է «Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքում լրացումներ կատարելու մասին» 2019 թվականի նոյեմբերի 13-ի ՀՕ-209-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքը, որով ամրագրվել են «ռեկրեացիոն գոտիներ» հասկացությունը, ստեղծվել է իրավական հիմք ռեկրեացիոն գոտիներում ջրային ռեսուրսների

							պահպանության պահանջների սահմանման համար: Օրենքի կիրարկումն ապահովելու նպատակով ընդունվել է շրջակա միջավայրի նախարարի 2020 թվականի սեպտեմբերի 9-ի «Ռեկրեացիոն գոտիներում ջրային ռեսուրսների պահպանության պահանջները սահմանելու մասին» N 335-Ն հրաման, որով սահմանվել են ռեկրեացիոն գոտիներում ջրային ռեսուրսների հիդրոլոգիական, հիդրոմորֆոլոգիական և ջրաքիմիական պահպանության պահանջներ:
119	Հոդված 48 կետ b(ii) Զրի որակի և պաշարների կառավարում	«Գետի ինքնամաքրման կարողության գնահատման մեթոդը և վերջինիս կիրարկման մեխանիզմները սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մշակում (հրահանգների հետ օրենսդրական մոտարկում նախատեսված չէ, բայց դրանք բխում են համաձայնագրի 3-րդ գլխում ներկայացված նպատակներից (հոդված 48 կետ b(ii)):	2021 թ. նոյեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Միջոցառումը կատարված է: ԱՄՆ ՄԶԳ համապատասխան ծրագրի փորձագետների հետ համատեղ մշակվել է «Գետի ինքնամաքրման կարողության գնահատման մեթոդի օգտագործողի ձեռնարկ» որը տեղադրվել է նաև ՇՄՆ պաշտոնական կայքում՝ env.am: «Գետի ինքնամաքրման կարողության գնահատման մեթոդը սահմանելու մասին» թիվ. 1755-Ն Կառավարության որոշումը ընդունվել է 2022թ. նոյեմբերի 17-ին:
ԿԼԻՄԱՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ և ԱՌՆՉՎՈՂ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ							
120	Հոդված 54, կետ (a) 2003/87/ԵՀ հրահանգի 14-րդ, 15-րդ, 16-րդ (1), և 17-րդ հոդվածներ և 601/2012/ԵՄ կանոնակարգ	«Փարիզյան համաձայնագրի»-ց բխող պարտավորություններ ի կատարման	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Արտաքին գործերի նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2025	> Մշակվել է Հայաստանի 2023-2030թթ. Ազգային մակարդակով սահմանված գործողությունների (ԱՍԳ) իրականացման ֆինանսավորման ռազմավարության և ներդրումային պլանի նախագիծը:

		<p>գործողությունների ծրագրի մշակում,</p> <p>համապատասխան կառուցվածքների և ջերմոցային գազերի նույնականացման համակարգի ստեղծում, 2003/87/ԵՀ հրահանգի I և II հավելվածներ,</p> <p>ջերմոցային գազերի (ներառյալ ավիացիոն արտանետումների) դիտանցման, հաշվետվություններ ներկայացնելու, ստուգման և կատարման համակարգերի և հանրային քննարկումների ընթացակարգերի սահմանում,</p>				Twinning	<p>➢ 2023 թվականի դեկտեմբերի 28-ին Կառավարության կողմից հաստատվել է «Հայաստանի Հանրապետության ջերմոցային գազերի ցածր արտանետումներով զարգացման երկարաժամկետ (մինչև 2050 թվական) ռազմավարությունը հաստատելու մասին» N2318-Լ որոշումը: https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=188021</p> <p>➢ Մշակվել է «Կլիմայի մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը, Նախագիծը շրջանառվել է նաև շահագրգիռ գերատեսչություններին և ստացված դիտարկումների հիման վրա օրենքի նախագծի լրամշակված տարբերակը 2025 թվականի փետրվարի 12-ին քննարկվել է ՄԱԿ-ի «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիայի և Փարիզյան համաձայնագրի պահանջների ու դրույթների կատարման միջգերատեսչական համակարգման խորհրդի հինգերորդ նիստում:</p>
121	Հոդված 52, կետ (a), (b) հոդված 54 կետ (b)	<p>Կլիմայի փոփոխությանն առնչվող ջերմոցային գազերի արտանետումների (ներառյալ ավիացիոն արտանետումների) գույքագրման ազգային համակարգի ստեղծում,</p> <p>քաղաքականությունների, միջոցների և կանխատեսումների ներպետական համակարգի ստեղծում և համապատասխան հնստիտուցիոնալ</p>	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Արտաքին գործերի նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2025 Twinning	<p>2024 թվականի հունվարի 11-ին Կառավարության կողմից հաստատվել է «Ջերմոցային գազերի գույքագրման կարգը հաստատելու մասին» N54-Ն որոշումը: https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=188713</p> <p>2024 թվականի օգոստոսի 1-ին ընդունվել է «Ջերմոցային գազերի արտանետումների գույքագրման որակի ապահովման ընդհանուր ծրագիրը և դրանից բխող տարեկան պլանը հաստատելու մասին» շրջակա միջավայրի նախարարի N 310-Լ հրամանը:</p>

		կարողությունների հզորացում, 280/2004/ԵՄ որոշումն ուժը կորցրած ճանաչող 525/2013/ԵՄ Կանոնակարգի հոդվածներ 5 և 12					http://env.am/storage/files/hraman310-1_1.pdf > 2024 թվականի հունիսի 7-ին ընդունվել է «ՄԱԿ-ի «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիայի Փարիզյան համաձայնագրի իրականացման համար Հայաստանի Հանրապետության ստացած կլիմայական ֆինանսավորման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևը, լրացման կարգը, տեղեկատվության հավաքագրման և հաշվետվողականության մեթոդաբանությունը, կլիմայի փոփոխության մեղմման և հարմարվողականության գործողությունների՝ ըստ ոլորտների դասակարգման ուղեցույցը հաստատելու մասին» շրջակա միջավայրի նախարարի N202-Լ հրամանը: http://env.am/storage/files/202-1.pdf
122	Հոդված 54, կետ (e), (f) 2003/87/ԵՀ հրահանգ, 600/2012 կանոնակարգ	Ջերմոցային գազերի մարդածին արտանետումների ազգային կադաստրների և ազգային հաղորդագրություններ ի և երկամյա զեկույցների պարբերական զարգացում	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ ի և բնական պաշարների նախարարություն, Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն,	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2025 Twinning	☒ Մշակվել է Հայաստանի Հանրապետության ջերմոցային գազերի 1990–2019թթ. ազգային կադաստրի հաշվետվությունը, ինչը ներկայացվել է ՄԱԿ-ի «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիայի քարտուղարություն: ☒ Մեկնարկել է Երկամյա թափանցիկության զեկույցի (BTR) մշակման աշխատանքները:

					Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն		
123	Հոդված 54, կետ (d) 525/2013 կանոնակարգ	Չափողական, հաշվետվայնության ու հավաստագրման (MRV) համակարգի հիմնում, կլիմայի փոփոխության խնդիրների լուծմանը ուղղված տեխնոլոգիաների զարգացման և փոխանցման գործընթացի ձևավորում ու հետևողական ամրապնդում /	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, ՀՀ Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2025 Twinning	<p>ՉՀՀ համակարգի ներդրման ուղղությամբ իրականացված աշխատանքներ.</p> <p>«Ջերմոցային գազերի գույքագրման կարգը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշման նախագիծ, ինչը հաստատվել է Կառավարության կողմից 2024 թվականի հունվարի 11-ին N 54-Ն որոշմամբ:</p> <p>2024 թվականի հունիսի 7-ին ընդունվել է «ՄԱԿ-ի «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիայի Փարիզյան համաձայնագրի իրականացման համար Հայաստանի Հանրապետության ստացած կլիմայական ֆինանսավորման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևը, լրացման կարգը, տեղեկատվության հավաքագրման և հաշվետվողականության մեթոդաբանությունը, կլիմայի փոփոխության մեղմման և հարմարվողականության գործողությունների՝ ըստ ոլորտների դասակարգման ուղեցույցը հաստատելու մասին» շրջակա միջավայրի նախարարի N202-Լ հրամանը:</p> <p>Նախատեսվում է մշակել մեղմման և հարմարվողականության քաղաքականությունների, միջոցառումների տվյալների</p>

							հավաքագրման, չափման, մշտադիտարկման, գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:
124	Հոդված 54 (j) 517/2014 ԵՄ կանոնակարգ (սույն կանոնակարգի վերաբերյալ Համաձայնագրի 4-րդ Հավելվածում ոչ մի հոդված նշված չէ)	Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի՝ հիդրոքլորֆտորածխածինների և դրանց փոխարինողների՝ հիդրոֆտորածխածինների փոխարինմանը ուղղված միջոցառումների իրականացում, ԵՄ	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե:	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	Մասնակի կատարված: Ընթացքի մեջ է Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի՝ հիդրոքլորֆտորածխածինների փոխարինման միջոցառումների 3-րդ փուլի ծրագրային հայտը լրամշակման փուլում է: ՇՄՆ 2023 թ.-ի օգոստոսին ՄԱԿ-ի Շրջակա միջավայրի ծրագրի (UNEP) և ՄԱԿ-ի Արդյունաբերական զարգացման ծրագրի (UNIDO) հետ համատեղ մշակել է ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրային հայտի նախագիծը և ներկայացրել այն Մոնրեալի արձանագրության իրականացման Բազմակողմանի հիմնադրամի գործադիր կոմիտեի նիստին՝ հաստատման նպատակով: Հայտը հաստատվել է 2024 թ.-ի մայիսին: Ծրագրով նախատեսված միջոցառումների մեկնարկը տրվել է 2024 թ.-ի նոյեմբերին:
125	Կանոնակարգ No 1005/2009 2009 սեպտեմբերի 16 Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Բնապահպանության նախարարությունը հանդիսանում է օզոնային շերտը քայքայող նյութերի բնագավառում միջոցառումների իրականացման լիազոր մարմին:	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե:	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	Կատարված է ՄԱԶԾ կողմից իրականացվող EU4Climate ծրագրի շրջանակներում նախագծվել, քննարկվել և ներկայացվել է օրենսդրական և ենթաօրենսդրական ակտերի փաթեթ: «Օզոնային շերտի պահպանության մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» և

		Ներկայումս գործում են Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին ՀՀ օրենքը և օզոնային շերտը քայքայող նյութերի և դրանց փոխարինողների գործածումը կարգավորող մի շարք ենթաօրենսդրական ակտեր, որոնք լրամշակման անհրաժեշտություն ունեն՝ ներառելու ֆտորացված ջերմոցային գազերի վերաբերյալ կարգավորումներ:					«Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքները ընդունվել են 2023թ. դեկտեմբերի 11-ին:
126	Կանոնակարգ No 517/2014 Արտանետումների կանխարգելման համակարգի ապահովում (3-րդ հոդված), հոսակորստի ստուգումների կանոնների սահմանում՝ 4-րդ և 6-րդ հոդվածներին համապատասխան, և 6-րդ հոդվածի համաձայն տվյալների վարման համակարգի ստեղծում :	Ֆտորացված Ջերմոցային գազերի օգտագործման (փուլային կրճատմամբ) ազգային ծրագրի մշակում, ինչպես նաև ծրագրից բխող օրենսդրական և ենթաօրենսդրական ակտերի լրամշակում, միջոցառումների ծրագրի մշակում	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն ՀՀ Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	Կատարված է: ՇՄՆ 2023 թ.-ի օգոստոսին ՄԱԿ-ի Շրջակա միջավայրի ծրագրի (UNEP) և ՄԱԿ-ի Արդյունաբերական զարգացման ծրագրի (UNIDO) հետ համատեղ մշակել է ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրային հայտի նախագիծը և ներկայացրել այն Մոնրեալի արձանագրության իրականացման Բազմակողմանի հիմնադրամի գործադիր կոմիտեի նիստին՝ հաստատման նպատակով: Հայտը հաստատվել է 2024 թ.-ի մայիսին: Ծրագրով նախատեսված միջոցառումների մեկնարկը տրված է 2024 թ.-ի նոյեմբերին: Հոսակորուստների դիտանցման և տեսչական ստուգումների ընթացակարգերի վերաբերյալ

							<p>համապատասխան իրավական դրույթները ամրագրված են ս/թ դեկտեմբերի 11-ին ընդունված «Օգոնային շերտի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքով, իսկ ընթացակարգային շատ դրույթներ կգործադրվեն ենթաօրենսդրական ակտով, որի նախագիծը ներկայումս գտնվում է ՀՀ կառավարությունում:</p> <p>Մշակվել և սահմանված կարգով շրջանառվել է «Կարգավորվող նյութերի գործածման բնագավառում հոսակրողատների դիտանցման կարգը, դիտանցման արդյունքների հաշվառման գրանցամատյանի վարման կարգը և ձևը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշման նախագիծը, որը լրամշակման փուլում է:</p>
127	<p>Կանոնակարգ No 517/2014</p> <p>Վերականգնման իրականացման ապահովում՝ համաձայն 8-րդ և 9-րդ հոդվածներով նախատեսված կանոնների:</p> <p>Համապատասխան անձնակազմին և ընկերություններին ներկայացվող՝ վերապատրաստման և հավաստագրման ներպետական պահանջների սահմանում/համապատ</p>	<p>Ֆտորացված Ջերմոցային գազերի օգտագործման (փուլային կրճատմամբ) ազգային ծրագրի մշակում, որի մեջ կներառվի նաև վերոնշյալ հոդվածներով նախատեսված միջոցառումները:</p>	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	<p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>EU4Climate ծրագիր</p> <p>TAIEX 2023</p> <p>Twinning</p>	<p>Կատարված է:</p> <p>ՇՄՆ 2023 թ.-ի օգոստոսին ՄԱԿ-ի Շրջակա միջավայրի ծրագրի (UNEP) և ՄԱԿ-ի Արդյունաբերական զարգացման ծրագրի (UNIDO) հետ համատեղ մշակել է ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրային հայտի նախագիծը և ներկայացրել այն</p> <p>Մոնրեալի արձանագրության իրականացման Բազմակողմանի հիմնադրամի գործադիր կոմիտեի նիստին՝ հաստատման նպատակով: Հայտը հաստատվել է 2024 թ.-ի մայիսին: Ծրագրով նախատեսված միջոցառումների</p>

129	Կանոնակարգ No 517/2014 Կատարման համակարգի ստեղծում (25-րդ հոդված)	Ֆտորացված Ջերմոցային գազերի օգտագործման (փուլային կրճատմամբ) ազգային ծրագրի մշակում, որի մեջ կներառվի կատարման համակարգի վերաբերյալ դրույթներ:	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	Կատարված է: Պիտակավորման համակարգի ստեղծումը և դրան ուղղված միջոցառումների ծրագիրը մաս են կազմելու ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրի
130	Հոդված 52, կետ (b), Հոդված 54, կետեր (c) և (d)	Կլիմայի փոփոխության նկատմամբ հարմարվողականությ ան հայեցակարգի ու ազգային գործողությունների ծրագրի մշակում՝ ուղղված գյուղատնտեսական, տնտեսական և կլիմայի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող այլ ոլորտներում կլիմայական փոփոխությունների մեղմացման, նվազեցման և կանխարգելման պահանջներին և միջոցառումներին համահունչ գործունեության պլանավորմանը և իրականացմանը:	2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Գյուղատնտեսության նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն Առողջապահության նախարարություն Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ ի և բնական պաշարների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, Կրթության և գիտության նախարարություն, Ֆինանսների նախարարություն, Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2020 Twinning	Կատարված է: Ընդունվել է «Կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության ազգային գործողությունների ծրագիրը և 2021-2025 թվականների միջոցառումների ցանկը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումը (13.05.2021թ. N N 749-Լ): Գյուղատնտեսության և առողջապահության ոլորտների համար կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության ծրագրերը ներառվել են համապատասխան ոլորտային զարգացման ռազմավարությունների մեջ: Ընդունվել է «Ջրային ռեսուրսների ոլորտում կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության ծրագիրը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումը (03.11.2022թ N1692-Լ):
131	Հոդված 54, կետ j Օգոնային շերտը վնասող գազերի և ֆտորացված գազերի	Ազգային օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի սահմանում	2024	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր	Մասնակի կատարված 2006-2007 թվականներին ընդունված ոլորտային օրենսդրությունը դեռևս 2007

<p>հետ կապված միջոցառումներ</p> <p>Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009 թվականի սեպտեմբերի 16-ի թիվ 1005/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ օգոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին</p>	<p>Հսկման ենթակա նյութերի՝ բացառությամբ հատուկ կիրառությունների, և մինչև [2019 թվականի հունվարի 1-ը]՝ հիդրոքլորֆտորաձխաջրածինների (ՀՔՖԱ-ների) արտադրության արգելքի սահմանում (4-րդ հոդված)</p> <p>Հսկման ենթակա նյութերի արտադրության, շուկայահանման և օգտագործման և բացառություններ կազմող կիրառությունների (որպես հումք, տեխնոլոգիական ազդանյութեր, լաբորատոր և անալիտիկ գործունեության համար էական նշանակության կիրառություններ, հալոնների չափազանց անհրաժեշտ կիրառություններ) և առանձին շեղումների համար՝ ներառյալ արտակարգ իրավիճակներում մեթիլբրոմիդի կիրառությունները (III գլուխ)՝ պայմանների սահմանում</p> <p>Հսկման ենթակա նյութերի բացառություններ կազմող կիրառությունների համար ներմուծման և արտահանման</p>		<p>6 տարվա ընթացքում</p>	<p>Բնապահպանության նախարարություն</p>	<p>TAIEX 2020</p> <p>Twinning</p>	<p>Թվականին օգոնային շերտը քայքայող նյութերի (գազեր) մասով իրավասու մարմին (պետական լիազոր մարմին) ճանաչել էր բնապահպանության նախարարությանը, իսկ 2021 թվականի փոփոխությամբ՝ նաև հիդրոքլորաձխաջրածինների (ֆտորացված գազեր) մասով ճանաչեց արդեն շրջակա միջավայրի նախարարությանը:</p> <p>ՀՔՖԱ/ հիդրոքլորֆտորաձխաջրածինների /-ների արտադրության արգելքը սահմանվել է դեռևս 2006 թվականին «Օգոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին» օենքով (ներկայում «Օգոնային շերտի պահպանության մասին օրենք»):</p> <p>Որպես հումք, տեխնոլոգիական կամ լաբորատոր նպատակներով ներմուծման կարգավորումն ամրագրված է դեկտեմբերի 11-ին ընդունված «Օգոնային շերտի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքով:</p> <p>Լիցենզավորման և հաշվետվության համակարգը օգոնային շերտը քայքայող նյութերի մասով նախատեսված է և գործում է 2007 թվականից, իսկ հիդրոքլորաձխաջրածինների մասով իրավակարգավորումները գործում են 2021 թվականից:</p> <p>Հոսակրուստների դիտանցման և տեսչական ստուգումների ընթացակարգերի վերաբերյալ համապատասխան իրավական դրույթները ամրագրված են ս/թ</p>
---	--	--	--------------------------	---------------------------------------	-----------------------------------	--

		<p>լիցենզավորման համակարգի ստեղծում (IV գլուխ) և ձեռնարկությունների՝ հաշվետվություններ ներկայացնելու պարտավորություններ ի սահմանում (26-րդ և 27-րդ հոդվածներ) Հսկման ենթակա օգտագործված նյութերը վերականգնելու, վերամշակելու, ռեգեներացնելու (վերականգնելու) և ոչնչացնելու պարտավորություններ ի սահմանում (22-րդ հոդված) Հսկման ենթակա նյութերի հոսակորուստների դիտանցման և տեսչական ստուգումների ընթացակարգերի սահմանում (23-րդ հոդված)</p>					<p>դեկտեմբերի 11-ին ընդունված «Օգոնային շերտի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքով, իսկ ընթացակարգային շատ դրույթներ կգործադրվեն ենթաօրենսդրական ակտով, որի նախագիծը ներկայումս գտնվում է ՀՀ կառավարությունում:</p> <p>Տվյալ կետի կատարումը կարելի է դիտարկել մասամբ կատարված սակայն լիարժեք կատարումը խնդրահարույց է քանի որ Հայաստանում ոչնչացման կարողությունների ներդրման հնարավորությունների ուսումնասիրության (իրականացվել է միջազգային փորձագետի կողմից EU4Climate ծրագրի շրջանակներում) արդյունքների նախնական ուսումնասիրության համաձայն՝ հսկման ենթակա օգտագործված նյութերը վերականգնելու, վերամշակելու, ռեգեներացնելու (վերականգնելու) և ոչնչացնելու պարտավորությունների կատարումը ներկայումս հնարավոր չէ տեխնիկապես ապահովել:</p>
--	--	--	--	--	--	--	--